

Bazilika sorsjegyek kibocsátása.

PROSPECTUS.

Ő császári és apostoli királyi felségének legkegyelmesebb engedélyével a **vallás- és közoktatási magyar kir. miniszter** által

500,000 darab

5 o. é. frtól szóló (8000 sorozat 100—100 számmal) **nyeremény-kötvény** bocsátatik ki. — Ezen kölcsön azon alap beszerzésére szolgál, melynek feladata a Budapest lipótvárosi Bazilika kiépítése, magyarhoni egyházi műemlékek, ezek között a budai koronázási templom, a kassai székesegyház stb. stb. restaurálása s fentartása. — Ezen kölcsön 50 év alatt nyilvános sorsolások útján törlesztetik. A sorsolások **törlesztési- és nyeremény-sorsolásokból** állanak, s a törlesztési időszak alatt a törlesztési sorsolásokon kívül 102 nyeremény-huzás történik; ezen nyeremény-huzásokban a melléknyereményeken kívül **200,000, 120,000, 100,000, 75,000, 60,000, 50,000, 20,000, 15,000, 10,000 frtos főnyeremények** huzatnak. — *Az első sorsolás 1886. november 1-én történik*

120,000 frtos főnyereménynyel

ovábbá egy 5000 frtos, három egyenként 1000 frtos, 4 egyenként 500 frtos, 20 egyenként 100 frtos, 50 egyenként 50 frtos, 62 egyenként 25 frtos nyereménynyel. Minden egyes nyeremény-kötvény két részből áll és pedig: 1. magából a nyeremény-kötvény és 2. a nyeremény-szelvényből. — Ha egy nyeremény-kötvény a törlesztési sorsolásban huzatik, a tulajdonos a kötvény beszolgáltatása ellen a **legalább hatforintot tíz forintig terjedő törlesztési összeget megkapja**, míg a nyeremény-szelvény visszaadatik s az a **további nyre-mény-huzásokban is részt vesz**. Ha ellenben egy ily kötvényre a nyereményhuzásban esik nyeremény, az a nyeremény-szelvény beadása ellen fizetetik ki, míg maga a nyeremény-kötvény a tulajdonosnál marad, mindaddig, míg valamely törlesztési sorsolásban a 6 frttól 10 frtig terjedő minimális összeggel ki nem huzatik. — **Minden nyeremény-kötvény (Bazilika sorsjegy) tehát legkevesebb 6 frttól 10 frtig terjedő összeggel fizetetik vissza, de azonkívül nyeremény-szelvénye által igérvényt is képez, mely által a nyeremény-huzásokban résztvételi jog biztosítottik.** — Ezen kölcsön nyereményei **nincsenek nyeremény-adónak alávetve** s azok ki fizetésénél csakis a 6³/₁₀ % -os díj vonatik le. — A törlesztési- valamint nyeremény-összegek két hóval a sorsolás után a **magyar kir. központi állampénztár által fizetnek ki.** — Ezen kölcsön biztosítékául szolgál a sorsolási terv szerint a kötvények s nyeremények fedezetül szükséges s a **magyar kir. központi állampénztárnál letett s ugyanott kezelt törlesztési alap, továbbá 100,000 frt** mint tartalékalap s végre a **vallás- és közoktatásügyi magyar kir. minisztérium által visszatartott 500,000 frt**, mely a kötvények s nyeremények teljes törlesztéseig mint tartalékalap külön kezeltetik. **A Bazilika-sorsjegyek a budapesti valamint bécsi hivatalos tőrsdelapokban jegyzetnek.** — Ezen sorsjegyek ezennel forgalomba hozatnak s bejelentések azokra az alábbi feltételek mellett

folgó évi október hó 12-én

elfogadtatnak. — A sorsjegyek ára **8 frt 50 kr.** darabonként. — Minden bejelentett darab után **2 frt** biztosíték teendő le készpénzben vagy napi árfolyam szerint számítandó értékpapirokban, ezen biztosíték a bejelentésre esett sorsjegyek átvétele alkalmával beszámíttatik, illetve visszaadatik. — Az egyes bejelentési helyeknek adandó mennyiséget az alírott bankok fentartják maguknak, s minden egyes bejelentési hely fel van jogosítva a reá esett darabokat a nála történt bejelentésekre belátása szerint felosztani. — A bejelentésekre eső sorsjegyek **folgó évi október 20-tól 27-ig** az illető bejelentési helyeknél veendő át a vételár lefizetése ellen.

BEJELENTÉSEK ELFOGADTATNAK:

Budapest: a magyar leszámítoló- és pénzváltó banknál, Dorótya-utca, Wurm-udvar, a Pesti magyar kereskedelmi banknál, Dorótya-utca 1. sz., a magyar orsz. banknál, Nádor-utca 4. szám.
Bécsben: az Union-banknál, az Union-bank váltóházánál, I., Graben 13.
Aradon: az aradi kereskedelmi és iparbanknál.
Besztercebányán: a beszttercebányai takarékpénztárnál.
Bielitzben: a bielitz-bialai kereskedelmi és iparbanknál.
Bozenben: Schwarz E. fia uraknál.
Brassóban: az első erdélyi banknál.
Brodyban: Nathansohn és Kallir uraknál.
Brünnben: a Mährische Escompte-banknál, Herber I. nr bank.
Czernovitzban: a Bukovinaer Bodencredit-Anstalt-nál.
Debreczenben: a debreczeni kereskedelmi és iparbanknál.
Esztergomban: az esztergomi takarékpénztárnál.
Fiumében: Leopoldo Windspach urnál, Franco Corossacz & Figlio uraknál.
Grácban: a Steiermärkische Escompte-Banknál, Neuhold A. urnál.
Győrött: a győri általános hitelbanknál, Jerfy Antal és fia uraknál.
Innsbruckban: Loeve M. urnál, Payr és Sonvico uraknál.
Kassán: a kassai kereskedelmi részv. társ. nál.
Klagenfurtban: Rothausner J. M. urnál.

Kolozsvárott: Hutflész Károly urnál.
Krakkóban: Mendelsburg Béla urnál.
Laibachban: Luckmann L. C. urnál, Mayer J. C. urnál.
Lembergben: a K. k. priv. Galizische Actien-Hypotheken banknál, a Landesbank des Königreiches Galizien-nál, Schellenberg Ágost urnál.
Linczben: a Bank für Oberösterreich und Salzburg-nál. Poche Ferenc urnál.
Nagy-Kanizsán: a nagy-kanizsai kereskedelmi és iparbanknál.
Nagyváradon: a biharmegyei takarékpénztárnál.
Nyitrán: a nyitrai kereskedelmi és hitelintézetnél.
Olmützben: Hirsch W. C. urnál.
Pozsonyban: a pozsonyi kereskedelmi banknál, Edl Tivadar urnál.
Prágában: a Böhmische Escompte banknál, a Böhmische Union banknál, a Zivnostenska-Banka pro Cechy a Moravu.
Salzburgban: Spangler Károly urnál, Steininger Károly urnál.
Szegeden: a szegedi kereskedelmi és iparbanknál.
Sopronban: a sopronyi építési és földhitelbanknál.
Temesvárott: a temesi takarékpénztárnál.
Triestben: az Union bank fiókintézetnél.
Ujvidéken: Kleintsek József urnál.
Zágrábban: a Horvát leszámítoló banknál, a Horvát kereskedelmi bank váltóüzleténél.

Bejelentések ezenkívül elfogadtatnak az egész osztrák-magyar birodalom nagyobb városai pénzintézeteinél és váltóházainál is.

A bejelentésekhez szükséges mintapéldányok az egyes bejelentési helyeknél rendelkezésre állanak.

Budapest, 1886. október havában.
 Bécs,

Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank. Union-Bank. Pesti magyar kereskedelmi bank.

Bécsben.



42-İK SZÁM. 1886.

BUDAPEST, OKTÓBER 17.

XXXIII. ÉVFOLYAM

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre — 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt
 félévre — 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt
 félévre — 3 *

Külföldi előfizetőknek a postai megfizetésű társulatnál is csatlakoztatandó

VAJDA JÁNOS.

Költő «isten kegyelméből». E szó sehol és sohase volt igazabb, mint Vajda Jánosnál. Neki se a születés, se a társadalom, se a szerencse, se az ország nem adott semmit, a mi volt és a mivé lett vagy lehet: költészetnek egész anyagát és erejét, költői működésnek minden sikerét, minden örömét és bánatát önmagától és önmagából szerzé; saját szelleméből, a mága útján járó erős egyéniségből meríté. Benne és rajta minden csak önmagára vall és semmi sem emlékeztet másra.

Se nevet, se vagyont, se családi segítséget nem öröklött, se az élet útjain védő kar nem segíté. Mint gyermeket és ifjút, őt is ragadta magával család, iskola, kornak eszmeharca, csatatérnek honfiláza, nemzetbukásnak minden fájdalma és viszontagsága. De a mióta belépett a munkát parancsoló kemény férfikorba, azóta a nyugzó társadalom kellő közepében is magánosan él és működik, mint Robinson a maga szigetén. Magános szálfa az orom csúcán, zord madár az Alpeselek sziklája közt: oly alak Vajda János s oly élet az övé a mi politikai, irodalmi és társas életünkben.

Maholnap betölti hatvanadik életévét s harminczhárom év óta van az ország fővárosában, nemzeti irodalmunk s mozgalmaink középpontján. Volt ez idő alatt szépirodalmi és politikai lapnak szerkesztője, teremtett magas becű költői műveket, hatalmasan belevegyült a politikai eszmék harcába s szellemének költői és publicisztikai munkaképessége ma is oly erős, mint bármikor, sőt ma is nagyon erős és eredeti teljeséggel, s ennek dacára ő a költészetben nem tartozik semmi iskolához, a politikában semmi párthoz, a tudósok társadalmában semmi élekkörhöz, a magánéletben semmi pártassághoz, vendéglőjében semmi asztaltársasághoz. Független egészen.

Erénye-e ez vagy vétke? szerencsétlensége-e vagy egyedüli boldogsága? a fölött szabad is, lehet is vitatkozni. Végzete: ez bizonyos s költészetének jellemét e végzete határozta meg.

Hatvan éves férfiú. E kor fajunknál, éghajlatunk alatt és szokásaink mellett már a hanyatlás kora. Vajda Jánoson nem látszik meg a hanyatlás. Középnél valamivel nagyobb termetű, egyenes, ép, erőteljes, se el nincs hívva, se nem sósány. Arczán az élet színe, fúrtei tömöttek s alig szürkülnek, szemei fényesek és élesek. Szemei,



VAJDA JÁNOS.

Koller Károly fényképe után rajzolta Bicsó Géza.

Mint a szép őszi napok: azt a hatást teszik reád ez az alak s a lélek, mely mögötte van. Hüvös szél zúg körüléd, de a mezőkön s föllegek az égen, a mezők tavaszvirágait nem látod többé, de az erdők lombja még dúsan áll s távolból az opál minden színét mosolyogja rád; a nap még néha s rövid időközönként ragyog és melegit s édes gyümölcsre reng és piroslik a fákon. Ilyen Vajdának költsélete is.

Sajátságos lélek ez. Az életnek hosszu ország-útját járta már meg s az út magasban és mélyben, sziklákön és mocsarak szélén is elvezetett. Amott nem szédült s itt nem merült el. Utraválót nagyon keveset vagy semmit nem adott a szerencse s igen sokszor kellett az utazónak éhezni és fájni. A keserű csalódás minden alakban útját állotta: jó barát, boldog haza, asszonyhűség, nyugodt jólét alakjában. Megbotlott mind-egyikben, de el nem ejtő őt egyik sem. Hite önmagában s szellemének az a képessége, melyet lelkesülésnek nevezünk, az a csökkent meg soha.

S lelkesülése mily mérhetetlen az eszmék, a nők, a történet alakjai s önmaga irányában!

Vajda sohasem volt állandó munkása annak a gyárnak, melyet a tudomány s az élet politikának ismer. Ő az eszméknek és érdekeknek, az elveknek és szenvedélyeknek azt a szabályos és heves harcát, mely a királyok udvarában, miniszterek szobáiban, törvényhozások asztalánál, klubok cselszövényeiben, börtönök homályában s munkás-osztályok tömegei közt folyik, se nem küzdé át, se nem szemlélté közvetlen közelből.

Minden képessége megvolt: és megvan arra, hogy a nagy eseményeket s a nagy szenvedélyek csatáit költészetbe befogadja és abban feldolgozza, de ezek hí és közvetlen tanulmányozását nem engedte meg neki sorsa. A nagy hadvezér, kinek hős, de kicsiny serege van, a lángeszű gyáros, kinek kevés a nyers anyaga: ime ez Vajda János műzsája.

A hol önmagáról, saját érzelmeiről s a természet változataiban felismert saját szelleméről zendül meg lantja: ott szép és tökéletes s még zordonságaiban is bájos s még hanyag verseléseiben is telve hangulattal s a hangulatokeltés varázsával. Néhány költeménye e teren nagy költőink legnagyobb alkotásai közt foglal helyet.

Kora és nemzedéke nem hálás írta. A népszerűség sohase fogadta őt fel udvarába, mert ő se akart a népszerűséghez soha beszégetni. Ő csak lantjára akart támaszkodni egyedül, a lant pedig önmagában ritkán ad meletet, kenyeret és hajlékot tulajdonosának. Vajdon melyik költőnk az, a ki ne volna képviselő, tanár, osztálytanácsos, bankigazgató, akadémiai vagy színházi hivatalnok, püspök vagy lapszerkesztő s ne csak üres óráiban foglalkoznék a költészettel? Vajda János nem keresett urat, gazdát vagy hivaltalt s eddig nem is talált keresetlenül se. E nélkül pedig Goethe és Hugo Viktor hazájában is nehezen jut zöld ágra a költő. S a népszerűség is bizonyos mérvig rokonságban áll a pénzzel: oda siet, a hol ugy is elég van.

Hogy Vajda Jánosnak is megjön kora egyszer: e fölött nem kételkedem. Hogy az ő majd bús és merengő, majd szilaj és haragos műzsája is egykor hatalmas visszhangot kelt nemzetünk ifjúságának szívében: erre bizton számítok. De azt nem tudom, hogy a mikorra a nemzet képes lesz háláját a költő iránt bebizonyítani: akkorra ez az erős férfi nem válik-e porrá s ismeretlen sírja fölött nem nő-e magasan az erdei páfrány s a vad szeder tövises indája s nem zúg-e szemrehányón az erdőnek dús lombzata, melynek árnyai alatt élvezé a hosszú élet rövid örömeinek legszebb perceit?

EÖTVÖS KÁROLY.

Vajda Jánosnak a főnőbbiek szerint is immár jó hosszú élet- és irodalmi pályája történetét legfőbb vonásaiban sem szoríthatjuk egy hírlapi cikk szűk keretébe. E részben hát hivatkozhatunk lapunk 1872-ik évi 36-ik számára, melyben arcképét és eddigi működése rövid vázlatát közöltük. Ez épen azon időköz, mely az ő költői pályája egy újabb szakaszának kezdetét jelöli. Jelen műveinek prózai részében («A cseh-német fenyőerdőről» szóló cikkében) ezélez az okokra, melyek miatt elkedvetlenedve, egy egész évtizeden át baba hagyta költői munkásságát; de miután a politikai irodalom terén való működésében még mélyebb, fájóbb csalódások érték, épen a 70-es éveken túl újra visszatért valódi hivatásához, és pedig ezentúl már sokkal nagyobb előzeretettel, komolyabb törekvéssel és csakugyan sokkal több sikerrel, talán még általa sem remélt eredménnyel. A ki összes eddigi költői működése egészét áttekinti, az előtt, még ha szép-tanilag nem mélyebben tanulmányozott ember is, azonnal fölünik a két korszakot jellemző nagy különbség: a külső alaki tökély felé való törekvés, melynek fokozatos emlékedése folyton észre vehető s épen legutóbbi költeményében («Nyári les») már e tekintetben tetőpontra látszik. És ez annál örvedetesebb és ritkább tünet is, mert közelismerés szerint a költő képelmének és eredetisége, ifjui erőtelje, igazi telivér bősége nemcsak nem csökkent, de sőt növekedést mutat s az irodalmi körökben azon hitet ébresztette, miszerint ha életkörülményei némileg javulnának s több idő fordíthatna valódi hivatása betöltésére, ez esetben költészetünk meg ezután várhatná tőle a legjobbat, legtekélyesebb alkotásokat. Ez a meggyőződés sugallta is voltaképp az irodalmi körök azon eszméjét, mely a jelen esetben ezen, némileg testületének is nevezhető úton kívánt hatni arra, hogy a jeles költő művei minél nagyobb elterjedést nyerjenek.

VAJDA JÁNOS ÚJABB MUNKÁIBÓL.

Az üstökös.

Az égen fényes üstökös; uszálya
Az ég felől le a földre ér.
Mondják, ez ama «nagy», melynek pályája
Egyenes; vissza hát soha se tér.

Csillagvilágok fénylő táborán át
A végtelenségvel versenyt rohan.
Forogni körbe nem tud, nem akar, hát
Örökké társtalan, boldogtalan!

Imádja más a változókéony holdat,
A kaczerón keringő csillagot;
Fenséges Niobéja az égboltnak,
Lobogó gyász, én nekéd hódolok.

Szomorú csillag, életátkom képe.
Sugár eszet, mely festi végzetem.
Akárhová mégysz a mérhetlen égbé,
Te mindenütt egyetlen, idegen! . . .

Vasuton.

Megindult a föld alattunk,
Vagy magunk előre hajtnak?
Hol vagyunk most, a pokolban?
Hosszu barlang szája horkan.
Csattog, fölsikolt a sárkány,
Tárjagos füstfelleglet hány.
Rajzik a szállongó szikra,
Hogy forrog az izzó szikla!
A sőtétl küzde langal
Végig a függő bazalt fal.
Mintha régi füstös képek
Alakjai élednének . . .
Angyalok, kövült barátok
Morogják a miatyánkot
Olvasót pörgetve ottan
A meredek szirttorokban.
Vagy talán csak víz esése
Bérez óléból a mélységbe?

Most a sikra eresztünk.
Mi robog, zúg el mellettünk,
Viszsa örülten mi esőtét,
Összelénczolt sor kísértet?
Mi jövünk magunkkal szembe,
Megfordulva vagy kerengve?
Itt egy város, ott egy zárda
Tornyai rohannak hátra.
Milyen álom, milyen élet!
Hogy szorulnak perebbe évek!

Hallga, hóha! most megállunk.
Itt kiszállunk, ott beszállunk.
Tölgyei a rengetegnek
Álmaikból fölrezennek.
És a csöndes erdőn a fák
Mélalúba
Összesúgva
Társaiknak mondogatják:
«Hegyeink méhéből — kérded —
Hova lettek a tündérek?
Gnómok, rémek, gyíksárkányok,
Óriások, tüzet hányók?
Szörnyeinkről már maholnap
Még a dajkák sem dalolnak.
Emberek nyeregre fognak,
Nézzed — imhol lovagolják . . .»

A CIRCULI QUADRATURA.

Életkép.

Irta SZIVÓS BÉLA.

(Folytatás.)

A Beöldy ur udvarába nem valami könnyű bejutni, mert nem védelmezte ugyan azt semmi néven nevezendő kerítés, hanem annál inkább díszlett benne sűrűn az embermagasságu szűrés gaz, s ime Ézsaiás uramnak is egy hatalmas bogács mindjárt bele ragadt az egyik kétujjú keztyűjébe, mely tél-n-nyáron a nyakába varva csüngött egy szál madzagon.

— Még a palánták is kedvelik a tudományt! — kiálta fel Ézsaiás uram jókedvűen, — ime, miképen a csergedező kútfők környékén, azon módon itt is, a tudomány bővségének forrása közelében — ugyancsak vigan tenyésznek! Lucullus, Cicero! ne szimatoljatok szerteszt, mert bizony mondom, hogy eme növények közt még baziliskus is tanyázhat!

E hatalmas hangon elmondott monolog behallatszott a házba is, hol épen Kadarkuthy Pista tökéletlenkedett három agarad magával a szegény Beöldy ur nyakán. Bezzeg megszepep az Ézsaiás uram ismert hangjára.

— Jaj. A vén pap jón! Agyonbeszél! Azzal agarastól a kert hátulján nagy sebese elállalt, míg másfelől Ézsaiás uram, mint diadalmas hadvezér a feladott várba — nagy lelki meglepégedéssel vonult be Cicerókkal együtt a tudomány roskadozó hajlékába.

— Servus humillimus, domine spectabilis! Bizony nagy öröm énnekem, de még ezen apró impozitoroknak is, kegyelmed orczája előtt megállani. Régi óhajításunk látni, találni egy jelességhen ékeskedő ferfiut, ki a tisztességes tudományok dicső plántájának gyökerét ösztönzi, kapálja, mert még mióta Ultrajectumból haza jövek a szittyáknak eme földére, — ilyet szejmeim nem tapasztalának.

E takaros bevezetés után sem kérde, sem hallva, letelepedett az ágy szélére s menten hozzáfogott a különféle syrus és khaldeai írók műveinek magasztalásához, fejtegetéséhez; melyik nyelven hogy van a sarkesillag, hát a gönczölt, meg a fias-tyukot hogy hívták? Micsoda véleményben volt Bar-Noemah a lórus-virág felől, hát a jeles természetű sittiimfáról mit gondolt, milyen volt a behemót? mi balgatag tévelygésben leledzik Reb Jochanan eme nevezetes bestia felől, állítani mérészelvén, mintha annak 7 szarva lett volna, holott Ben-Sirák világosan mondja 2-ik könyvében hogy a behemótnak 9 szarvai valának, melyek közül a legkisebbik is hosszabb volt 99 singnél!

Hát ama felelmetes baziliskus, mely különösen a moáb sivatagon szeretett tanyázni! Erről is azt állítják némely homályos elméjűek, hogy zöld szemé lett volna, jöllehet ugyancsak a jeles Ben-Sirák tiszta világosan megmondja, hogy veres volt, mint a tűzláng; lábát se mond kevesebbet 77-nél, ámbátor ama tudatlanok szerint tizenkettő lett volna! Csak dicső is a tudomány, mennyi balgatag tévelygésnek szegi nyakát!

Ilyenformán dült a mélységes tudomány Ézsaiás uramból napestig szakadatlanul, nem csak bámulatára jó Beöldy urnak, ki el nem tudta gondolni, hogy ugyan minek beszél neki az öreg ur mind e dolgokat oly rettenetes részletességgel.

Vége nem kis sajnálattal látván Ézsaiás uram, hogy csakugyan este lett, miután még futtában fényesen bebizonyította, hogy a Nébó király sarukötője nem másból, mint a hegyi zerge hátbőréből készült, s hogy Jehossadak az Ákház forrásánál nem nyíllal lövetett meg, hanem hajító dárdával veretett keresztül, — mintegy bucsuzásaképp megfogta a Beöldy ur gallérját s ilyen kérdést intézett hozzá: hát az Ásáf paizsa felől micsodás opiniója legyen, domine spectabilis? Vajjon ama 333 drágakövek, melyek annak karimáját ékesítették, ugyan micsodások lehetnek? hány volt azok közül kárbunkulus? hány sardius, lineurius, onix avagy más, és hány sorjával lehetnek rakva? — mert e nevezetes kérdéssről sem a jeles Bar-Ahiézer, mi több, még a klasszikus Akhira maga sem emlékezik. Sok nyugtalan órát okozott már nekem ez a dolog!

Ezen egyenes kérdésre Beöldy urnak is — ki egyebiránt egész delután egyet sem szólhatott — felelni kellett valamit, mi annak a kijelentéséből állott, hogy ő ilyesmikkel soha nem foglalkozott.

Ézsaiás uramat csak az imádság tartotta, hogy e szóra le nem rogyott a mellette levő ócska ládára.

— Micsoda! Lehetetlen! De bizony csak lehetetlen! Meremerevül lehetetlen! Ilyen okos, tudós ferfiu! Talán tréfál, domine! De Úrnak jámbor embere, akkor mit csinál, mit olvas, mit tanul hát?

Nagy nehezen végre sikerült Beöldy urnak szőhoz jutni, s megmagyarázni, hogy miben is buvárkodik ő voltaképen. Mindez azonban épen nem nyerte meg Ézsaiás uram tetszését, sőt fokozott bőségű beszédrel kapciztálta a jámbort, hogy hagyjon fel eme hiu világi tudománygyal, s forduljon a régi orientális írókhoz, mert a szentírásokon kívül csak itt találhatik a valóságos és dicséretes tudomány. Biztatta is, hogy segítségére lesz s eljön hozzá minden nap akár kétszer is!

Lón ezen jó Beöldy úrnak nem kis ijedelme, s minekutána Ézsaiás uram, nagy nehezen, klasszikus ebeivel egyetemben eltávozott volna, rögtön megérelelődött benne a nagy gondolat, hogy a városból elbujdosik.

Még azon éjjel zsákra is szedte irományait s egypár fordulólú kihátalta a szőlőskertbe, hol egy félig lecsúszott tetejű pajtája küzködött az enyészettel. Hatalmas rejtekhely lesz, ott ugyan még Ézsaiás uram sem akad reá!

A mint az írók és czirkalmak ki lettek hordva, eskü alatt erősen meghagyta vén siket gondviselő asszonyának, hogy titoktartó legyen s még eleséget is csak esténként vigyen neki. Ezzel kretával kiírta az ajtóra, hogy «Debreczenbe mentem lakni!» s nagy örömmel ott hagyta az ősi kuriát.

Egy ideig nyugodtan folytak napjai a rossz pajtában, s mivel a csöszök is a megígert őszi toklyó és két kanta bor fejében hallgattak, mint a hal, — háborítatlanul számíthatott, üldözői közül egyik sem sejtvéen ily közelben való lappangását.

És ki tudja, meddig tart emez angyali állapot, ha Várhágó Márton, meg Dörgő Balázs uramék össze nem vesznek a jusson?

De hát mi köze volt jó tudomunknak a Dörgő uramék veszekedéséhez?

Semmi, épen semmi. S lám, mégis ezen fordult meg a dolog, és e miatt zavartatott ki szegény Beöldy ur is csendes rejtekéből!

A két derék ferfi, t. i. Dörgő meg Várhágó nemzetes uramék, már régóta villongtak egy darab szőlő miatt, s volt is érte nem keves háborúskodás, míg végre Dörgő uram úgy oldotta meg a kérdést, hogy a szőlőt erőhatalommal elfoglalta, s annak rendje és módja szerint birtokolni kezdte.

Természetes, hogy ezt Várhágó uram nem tűrhette. Még csak az lett volna a valami! Ő, a ki nemcsak ármalista, de deakul sejtő ember is volt! Hát ha a nyaka szakadna utána: abban hagyná!?

— Reokkupálok! Kiverlek, Dörgő, ha száz lelked volna is!

Csakhamar meg is tette a szükséges lépéseket, összeszedvén vagy 40 híres verekedőt, s ezekkel, meg Tollas fiskálissal megindult a reokkupáció foganatosítására.

Közben a szőlőbe előre kiküldött kém is vissza érkezett, azzal a jelentéssel, hogy Dörgő uram neszét vette a dolognak, résen áll, s 45 emberrel, meg a Kaeska fiskálissal elállotta a közép-utat.

Ezt örvedetes hír még jobban felvillanyozta a hősi csapatot, mely különben is az elköltött lakoma hatásától már is nagy harcvágygyal szorongatta a fokes- meg a vasvilla-nyeleket.

— Vivát! Lesz mit ütni!

Ütközben Tollas rövidetesen elmagyarázta a kiverésre vonatkozó törvényeket s a törvényes verekedés szabályait, mire a szőlőskert bejáratához megerkeztek.

Forró, tikksasztó nyári delután volt, a falevelek lankadtan csüngöttek alá, a madarak csendesen hűsöltek a sűrű lombok közt, még a lármás sárgarigó is hallgatott. Mintha az egész természet déli álmat aludt volna. Csak a szőlőskert tulsó vége felől hallatszott néha valami moraj s nem sokára meg is látszott, hogy egy vén diófaárnyékában nagy csapat botos, vasvillás ember ácsorog, kiknek egy kopott uri forma ember nagy hadonázással magyaráz valamit.

— Ott már a Kaeska fiskális ni! Hogy hazudozik a legénységnek az akasztófa! — Megállj! kiáltá Várhágó uram a csoport felé mutatva, — mindjárt lesz had el badd!

— Csak csendesen! csitítsa a már rohamra kész csapatot Tollas; várjanak kendtek sorjára. Tart-sunk regulát, adjuk meg savát-borsát a dolognak. Nem kell félni, lesz mit ütni mindjárt. Nem esik ez meg a nélkül!

E közben a két csapat összeérkezett s kiki fegyverére könyökölvén, meglehetősen nyugodtan várta a jelszót a szabályszerű verekedés megkezdésére.

Kaeska torkát megköszörülvén kiáll a csapatból s görbe botját előrefeszítvén, borzasztó kappan-hangján nagy gúnyosan megszólal:

— Mi jóban járnak kendtek, nemes atyámfiai?

— Hát csak abban, felelt Tollas — erősen rázván markában egy ócska írást, hogy kitakardjék az úr gazdástól, emberestől ebből a szőlőből, míg a kaputrokkban hiba nem esik!

— Violencia! Opponálunk! Reszisztálunk! Repellálunk! — acsarkodott erre Kaeska, felngorva egy fatuskóra s mérgesen hadarászva botjával. Opponálunk halálig, s a kinek kedves az élete, eddig jöjjön és ne tovább! —

— Ugyan ugy-e? S az ur beszél violenciáról? Hát talán elmúlt már esztendeje a foglalásnak?

Tán háborítatlan birtokolják azóta? E már csak fiskális! Hírét sem hallotta a törvénynek! 50 ezüst gira az úr fején!

— Az úr tanit engem törvényre? Engem! Nem hallotta soha, hogy «vim vi repellere licet!»?

— Még a 729-i törvényt sem tudja! Mit tart a 33-ik §? Hisz cum gentibus nem is szabad az úrnekam opponálni a causa elvesztése alatt. Még az 1500: 19 megmondja!

— Ököröló lótanács. Nem az úr eszéhez való az! Hallotta az úr híret a tripartitumnak?

— Hisz a nyelve sem fordul rá az úrnak!

— Rabula!

— Legulejus!

— Tyukász!

— Tolvaj!

— Hát azt a két tinót kinek az óljában léltek meg?

— Bele fagyott «kend» részegen a sárba!

— Hunczut «voltál» teljes életedben!

— Egész familiád lókötvő volt, «te» sem vagy külön!

Eddig csak gyönyörködve hallgatta a két könyökölő hadsereg a fiskálisok mooskolódását, hanem a mint egyszer a mind jobban mérgesedő Kaeska azt mondja, hogy «az is gazember, a kinek pártját fogod, meg ez a sok lótolvaj, a kit ide csöditettel» nosza nem kellett több, előugrik egy zömök barna ember s hirtelen úgy föbe kollintja Kaeskát, hogy az menten szédülve puffan a tuskón keresztül.

— Üsd! harsan fel erre mindkét táborból a csataordítás, s a két sereg irtóztató káromkodással egy pillanat alatt összerobban, egybegomolyodik.

— Csak a fejt, hogy meg ne sántuljon! Üsd, nem apád; — hangzik a talpon maradt fiskális vezényszava, — mig egy ellenséges bot által gyomron döfetvén, maga is a szőlő közé bukik.

Erre a csata még dühösebb lett. Csörömpölt a bot, villogott a vasvilla, fokes, kongottak a kemény koponyák s az elesett fiskálisok felett csakhamar egész halmok képződtek levert hősökből. Végre, miután Dörgő uramat is egy vasvilla csapás fültövön találta, megbombolt a csatarend s a ki pártjából még talpon volt, az ellenfél diadalordítása közt futásnak eredt.

— Utána legénység! Üsd el! s megkezdődött a futók üldözése.

A pokoli lármára Beöldy ur sem állhatta meg a szomszédában, hogy ki né nézzen a rossz kunyhó ablakán. Azonban vesztére, mert az üldöző vitézek közül rögtön megpillantotta valamelyik.

— Ebben a rossz kunyhóban is elbujt valamelyik! Üsd!

Egy szempillantás alatt be lett rugva a rossz ajtó s a megrökönyödött Beöldy urat a két fiskális sorsától csak az mentette meg, hogy a fütőkös, melylyel a győzelmi mámortól elvakult hős hozzá csapott, az alacsony gerendában megakadt. Ekkor felismerték ugyan a berohanak a jámbor Beöldy urat, s egy kulacs borral meg is kínálák, de mihaszna? — már akkorra felfordított a sánta asztal, kidült a tinta, tönkre taposztatott a sok számítás, de a mi fő, föl lett fedezve a pompás rejtekhely.

(Vége köv.)

A SZERB KIRÁLYI CSALÁD.

Államok közt kötött diplomáciai szerződések csak az esetben biztosítanak sikert és állandóságot, ha azok a szerződő felek valóságos érdekeinek ugyanazonosságán alapulnak. Ellenkező esetben lehet még a szövetséget is erőszakolni a hatalomnak, de biz az ily viszonyban a megkárosított fél csak az első alkalmat lesi, hogy a reá nézve nyugodt szövetségtől meneküljön. Biztosítja a szövetség állandóságát, ha azt a kormá-

nyokon kívül a népek akarata is szentesíti és rokonszenve kíséri. S a szövetség valódi benső barátságga változik, ha a társadalmi legfőbb tényezők is megteszik a magokét, hogy egymást jó indulatuk őszinte voltáról különösen meggyőzzék.

Az a nemzetközi viszony, mely monarchiánk s még inkább a mi hazánk és az ifjú Szerbia közt létezik, a szövetségeknek ez utóbbi osztályába tartozik. Hogy valóságos érdektalálkozáson alapul, azon senki nem kételkedhet. Szerbiának oly támasztékra van szüksége, melytől állami függetlenségét nem lehet oka félténi, nekünk ellenben déli határainkon békés szomszédra van szükségünk, a ki inkább örünk lehet ottan, mintsem ellenségünk. Hogy a két nemzet maga úgy nálunk, mint Szerbiában helyes és rokonszenvével kíséri vezérlő államférfiaknak e szövetségi politikáját, azt bizonyítják nálunk a pártkülönbség nélkül folhangzó parlamenti nyilatkozatok, Szerbiában a kormány erős állása s a muszkával szerető pártnak csaknem teljes elenyészése.

S hogy az állami tényezők mellett a társadalmi tényezők is őszintén közrehatnak a kettőnk közti viszonynak minél bensőbbé tételére, azt leginkább bizonyítja első sorban maga a királyi pár. Ugy Milán király, mint Natália királyné gyakran ragadják meg az alkalmat, egy év folyamán alatt néha több ízben is, hogy hazánkat meglátogassák s itt az uralkodás gondjától némileg szabadulva, bizalmas jellegű baráti körben töltsék idejüket.

Valóban a mióta az önállóságot kivitt s királysággá lett Szerbia belátta, hogy állami függetlensége sokkal inkább biztosítva van, ha más, vesztélyessé is válható szövetezések helyett monarchiánkkal igyekszik őszinte, szoros baráti viszonyt fenntartani: azóta nemcsak hogy arra az örvedentes tapasztalatra jutottunk, hogy a nemzetiségi izgatások csaknem teljesen elnyugodtak a magyarországi szerbek között, hanem szemmel láthatólag élénkülték köztünk és a szerbek között a társadalmi érintkezések is, úgy hogy két állam között jobb viszony, mint a minő Magyarország és Szerbia lakói között társadalmi tekintetben is fennáll, alig kívánható.

És hogy ez így van, azt a kölesőnösen beismert érdekközösségen kívül első sorban, ismételjük, maga a szerb királyi pár magatartásának köszönhetjük. Milán király, de különösen Natália királyné örömmel keresik föl hazánkat, szívesen időznek közöttünk s jól érzik magokat itt. Tapasztalhatuk ezt a kiállítás idején, midőn a szerb királyi pár több ízben is kitüntette huzamos látogatásaival hazánk fővárosát s élénk érdeklődést tanusított ipari és gazdasági előhaladásunk iránt. Igaz, hogy a mi közönségünk is mindent elkövetett, hogy fölséges vendégeit meggyőzze tisztelétéről s őszinte rokonszenvéről. És hogy ez nekik jól esett, leginkább mutatja az, hogy Natália királyné az idén hosszabb itt tartózkodásra szemelte ki hazánkat s hetekig időzött a szliási fürdőben, honnan kirándulást is tőn a magyar Tátra vidékeire.

Nem szükség mondanunk, hogy Natália szerb királyné mindenkit meghódított szívvelyes, nyájás modorával, a kivel csak érintkezett. Lényében van a hódítás hatalma, saját népe is rajong érte.

Az is igaz, hogy kevés királyi nő tudta magát annyira azonosítani népével, annak gondolkodásával és érzelmeivel, mint Natália királyné. Hiszen legendaszerűvé vált az az önfeláldozás, melyet a királyné az utolsó háboru által okozott sebek enyhítése és behegesztése körül tanusított.

De nemcsak a megpróbáltatások napjaiban bizonyította be a királyné, hogy népének hí gondviselője kíván lenni. Mindenki tudja Belgrádban, hogy a királyné tervei minden vasárnap délután nyitva állanak mindenkinek s hogy ő maga csábítja oda a pórasszonyokat, a végből, hogy kézi munkáikat átvegye s azokat az e célra berendezett bazárban elárussítsa. Szeretreméltó, bizalmat keltő, egyszerű modorban fogadja őket, biztatja, buzdítja s így mozdítja elő köztök a



SÁNDOR SZERB TRÓNÖRÖKÖS.

Koller Károly fényképe után.

házi ipart s ébren tartja köztök a — nemzeti érületet.

A királyt magát inkább elfoglalják az államügyek. Mint uralkodó, kormányzó és katona más irányban van igénybe véve, noha még így sem szokta elhalasztani az alkalmat, hogy szabadabb idejének egy részét Magyarországon tölthesse. Így legközelebb is gr. Zichy Jenőnek volt vendége fejérmegyei birtokain, a hol a vidám baráti körben, vadászatva, kirándulásokat téve, igen kellemesen tölté napjait s új erőt merítve, pihenten veheti föl ismét az uralkodás nehéz gondjait. Otthon a király a gondok miatt alig engedhet meg ily szórakozást magának. Ott a társadalomra hatás föladatát a bájós királynő vállalta el; a nemzetiségi sajátosságok, a nemzeti önértet apo-

lása társadalmi eszközökkel, — ezt a királyné vette legfőbb gondjai közé. Különösen a nemzeti viselet az, melynek kiváló figyelmetszentel. Maga megy elől jó példával, midőn a festőleg szép szerb nemzeti ruhába öltözik s az előkelő hölgyek, ámbár a francia szabású viselet talán inkább kiemelné előkelő voltukat, utánózzák a királynét, hogy tetszését kiérdemeljék, ki örömtől ragyogó szemmel gyönyörködik a tarka népviseleten.

A nemzeti szellemnek ez a buzgó ápolása, az összeolvadás a nemzeti szokásokkal, ebben rejlik a királyné hódító hatalmának titka. Az udvari etikette választékos finomsága által nem engedi eltompítani a népelet iránti érzéket, az egyszerű természetességet s viseletében is kimutatja, hogy népének külön sajátosságai ő előtt is kedvesek.

Az itt elmondottak illusztrálására szolgál az a kép is, melyet ez alkalmal bementünk. Nemzeti díszöltözetben látszik azon a szerb királyi pár, nem különben a királyné két udvarhölgye, Bogicevics Irina és Catargiu Mária kisasszonyok. Ez a kép többet árul el, mint a hasonló képek általában elárulni szoktak: valóságos politikai programról szól belőle, azt hirdető, hogy a szerbek királyi háza egy és ugyanaz a szerb nemzet s hogy előljárnak annak ápolásában, a mi népüket külön, önálló nemzeti egyedde teszi.

Mikor a szerb királyi pár a múlt nyáron fővárosunkban járt, egyetlen fiukat, a trónörökösit elhozták magokkal, a mint hogy a kis herceg az idén is mindig édes anyja mellett volt s vele utazott Magyarországon egész tartózkodása alatt. Szliácsról egy szép levelet is irt királyi atyjának, gyermeki örömmel emlékeztetve meg a magyar vidék természetes szépségeiről s az itt tartózkodás kelleméről. A kis Sándor herceg 1876. aug. 14-ikén született s így most épen 10 éves. Szülői itt jártukban ez utjok emlékeztetere Koller tanár budapesti műtermében levették s mi most arcképét e fénykép-levétel után mutatjuk be.

A SZERB KIRÁLYI UDVAR ETIQUETTE-JE.

«Mikor Adam fát vágott és Éva asszony font, hol volt a nemes ember?» E szavakat kiáltotta oda Nagy Frigyes királynak egy polgári származású lovaskapitány, midőn a gyakorlótéren az új rendeletet felolvasták, melynek értelmében ezenül csak azok léphettek elő a porosz hadseregben hadnagyokká, kik ősnemes származásukat képesek voltak bebizonyítani. Az immár porladozó vitéz kapitány e böles mondása mindannyiszor eszembe jut, valahányszor az ősi nemesség vele született előjogai s egyéb, a misera plebs contribuens rovására gyakorolt kiváltságainak fejtegetése szönyegre kerül.

Midőn Szerbia királysággá, Milán fejedelem pedig királylyá lett, s Szent-Pétervárról és máshonnan azt a tanácsot adták, hogy nagyon czélszerű volna, ha Szerbiában is a nyugati és Közép-Európa arisztokráciájának mintájára születési nemesség szerzetetnék, «mi az új királyság prestige-jének és tekintélyének nagy előnyére válnék»: a fiatal király bebizonyította, hogy az idézett demokráta mondással teljesen egyetért, meghusította ez által nem egy becsavágyó szerb miniszter, vagy tábornok feleségének ama titokban táplált büsz-

* Als Adam haekte und Eva spanu Wo war damals der Edelmann?

ke reményét, hogy közelebb már pl. mint «Lesjanin grófné» vagy «Garasin báróné» tündökölhetik a karlsbadi vagy ostendei gyógyvendégek lajstromában.

És Milán király helyesen cselekedett, mert a nyugat- és közép-európai államok mintája szerint ujonnan teremtett feudál nemesség intézüója aligha verhetett volna gyökeret egy oly országban, mint Szerbia, a hol eddigelé olyforma arisztokráciáról mitsem tudtak, a hol az «Isten és a nagyhatalmak kegyelméből» létrejött királyság proklamálásáig a fejedelem maga is csak olyan «gospodine» volt, akár utolsó polgár alatt-

tradiczióinak megőrzése mellett is teljesen beleolvadt a szerb nemzet polgári elemeibe.

Az új király udvartartásának szervezése Szerbiában, mely külön társadalmi osztályt képező születési arisztokráciával nem bír, nagy nehézségekbe és akadályokba ütközött, a mennyiben ugy I. Milánnak mint Natália királynénak, ki mint egy egyszerű orosz nemesember és katonatiszt leánya, dinasztikus felfogás szerint nem egyenlő születésű, érdekében fektűd, hogy királyi tekintélyöknek a többi udvaroknál való megszilárdulása tekintetéből udvartartásukat lehetőleg az említett udvarok arisztokratikus színvonalára emeljék.

hagyományos elvéből kiinduló osztrák-magyar udvari szabályzatok adoptálása, melyek valamennyi magasabb udvari méltóság elnyerését szigorú ősi próbákhoz kötik, már azért is kivitethetlennek tűnt fel, mert, mint érintők, Szerbia európai értelemben vett születési nemességgel nem dicsekszik, és így czélszerűbbnek mutatkozott az új dinasztia udvartartását orosz minta szerint szervezni, a mi kétségtelenül jobban is megfelelt a szerb hójárok és egyéb belhoni patricius-osztályok természetének és egész mivoltának, mint azt pl. a jámbor szerb disznókereskedőknek a cs. és k. osztrák-magyar főudvarmesterei vagy főka-



Natália királyné. Milán király. Bogicevics Irina és Catargiu Mária kisasszonyok.

A SZERB KIRÁLYI PÁR ÉS KÖRNYEZETE.

valója, — nem gyökerezhetett volna meg demokráta korszakunk közepette, melynek uttörő eszméi máris alaposan megingatták a feudál legitimitás legszigorubb elvei szerint kormányzott államok születési arisztokráciájának legerősebb alapszlopaait is.

Igaz, hogy Szerbiának is van számos ősnemesi családja, de ezek majdnem kivétel nélkül magyar eredetű nemzetségek, melyek ott a századok folyása alatt egészen szerbbe váltak, mint például a Beniczky, Blaskovics, Horvath (Horvatovic), Jankovics, stb. családok ott élő ágai; de ezek, s a többi Szerbiában meghonosodott nemesi család sohasem volt és ma sem képez új hazájában kiváltságos, exkluzív nemesi kaszto, hanem család

Miután a szerb királyi pár évek óta a legmelegebb rokonszenvet tanusítja minden iránt, a mi magyar, s Natália királyné közelebb is hónapokon át a magyar nemzet körében időzött, nem fog minden érdeket nélkülözni, ha a szerb királyi udvar, intézményei, az udvari életet s az ottani udvarképesség fogalmát megismertetjük.

Miután a királyság proklamálva lett, az eddigi fejedelmi udvartartás átalakítása, egy új udvari szertartás behozatala s a monarchikus udvaroknál rendszeresített magasabb udvari tisztviselők kérdésénél két befolyás állott egymással szemben: az orosz és az osztrák-magyar. Utóbbi akkor még a gyengébbik volt, s kivált azért is háttérbe kellett szorulnia, a mennyiben az ősnemesi származás

marási hivatalok rendszere szerinti nemesi bírálgatása és osztályozása tehetné volna.

Oroszország avitikus nemességét, a staroszták és batyuskák osztályát, szintén csak I. Péter császár és II. Katalin szoritották vas kézzel európai formák közé, minek nyomait az orosz nemesség s a császár sok udvari szabályzata ma is magukon hordják, a mennyiben a magas udvari méltóságok és az udvarnál való megjelenhetési jog, az úgynevezett «udvarképességek» adományozása ma is egészen más tényezőktől van feltételezve, mint pl. az osztrák-magyar udvarnál. Oroszországban e tekintetben egyáltalán rendszer nem létezik, csak önkény, mert ott a porból fölemelt s herceggé vagy gróffá tett szerencsés, ha a császár vagy

képzelné, mint a minővel a pozsonyi színház díszesebb lehet.

A színház a legújabb olasz renaissance-stylen épült, a bécsi jóhírű Felner és Helmer cég tervei nyomán. Elül hatalmas, derült loggiával, tetején szép, büszke kuppal, melyet könnyed, merész faragású szoborcsoportok emelnek a magasba, alacsonyabb, de nem nehézkes két szárnya fölül. Belül, mielőtt a nézőterbe jutnánk, szinte zavarba ejt a sok kijárás, átjárás, följárás, mert az építészek különös gondot fordítottak arra, hogy bármilyen veszély esetén az egész nézőter a leggyorsabban kiürülhessen. Így jutottak tömérdek lépcsőhöz, s kiszámították, hogy a zsufolt nézőter másfél perc alatt teljesen kiürülhet, minthogy egy-egy ajtóra összesen 47 egység jut. A nézőter a lehető legkellemesebb. A budapesti színházak egyikéhez sem lehet hasonlítani, mert valamennyinek bir egy-egy jó tulajdonságával, és soknak a gyönyörű oldalát nélkülözi. Így például a nézőter a kedélyes, kellemes szalon benyomását teszi,

mája van s ha ez minden színháznál rendes nem volna, azt mondhatnók, hogy ez gyöngéd célzás akar lenni a híres pozsonyi mákos és diós patkókra.

A színház nézőterére összesen 1200 ember fér el. Ebből esik a földszintre 14 páholy, 215 ülő- és 153 állóhely, az I. emeletre 23 páholy, a II. emeletre 16 páholy és két óriási színészpáholy, továbbá 102 erkélyszék; a III. emeletre 201 ülő, és 56 állóhely. Az amphitheatrum olyan m. redekben van építve, hogy a színpadtól minden nézőt szinte derekig meg lehet látni. A földszinten és a II. emeleten van a buffet, egy kedves, kaczer, aranytal, díszményekkel dúsan megrakott kis teremben.

A megnyitó előadás egyike volt a legfényesebbeknek, minőt vidéken elképzelhetni általában véve nem is lehet. A színpaddal szemben ült a magyar kormány elnöke, Tisza Kálmán, egy baloldali páholyban foglalt helyet hazánk koszosur költője, Jókai Mór, míg egy jobboldali páholyban

* A villamvilágítás Európában mindaddig csak egy városban szorította ki teljesen a gázvilágítást s ez a kis Hernosand svéd város.

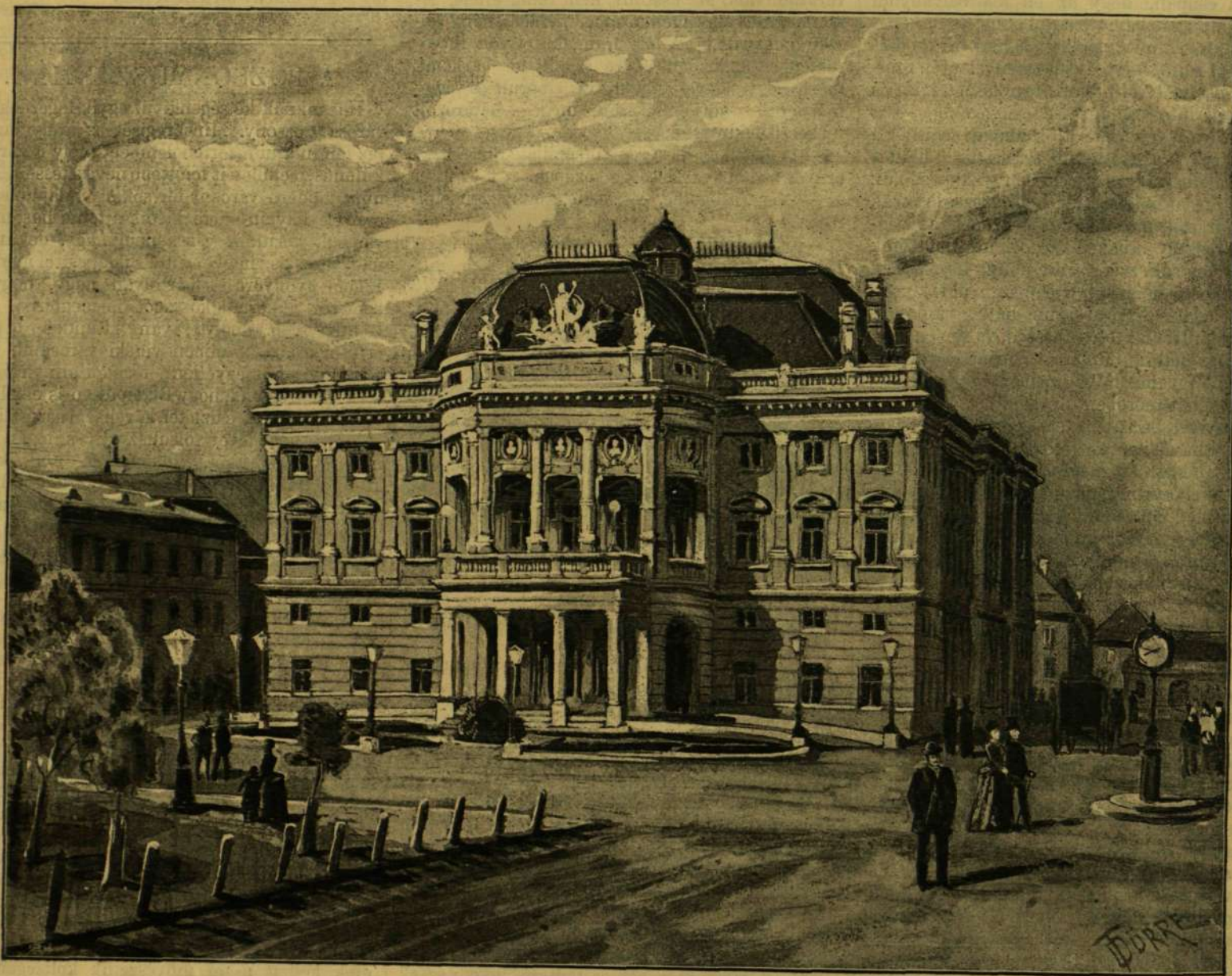
* Villamos virgácsot talált ki egy ügyes svájci ember tanulók használatára. Ez a virgács kello fájdalmat okoz, de nem hagy hátra tartós kellemetlen emlékeztető jelt.

* Kitanult kutyákat alkalmaztak a legutóbbi német hadgyakorlatok alkalmával üzenetek elküldésére. A kutyák e célra nyakukon bádogszelencét hordanak. Ha ily szolgálatot nem tettek, sátorörököknek használták fel. A kísérlet igen jól sikerült.

* Harminczét ember halt meg éhen Londonban a múlt évben az esküdték tanubizonysága szerint s ebből 18 a város keleti részére esik.

* Földregés következtében Nápoly királyságban Lacaita számítása szerint 1783—1857 között legalább 111,000 ember vesztette életét, azaz 6 millió főnyi lakosságból évenként átlag mintegy másfélezer.

* A föld súlya a legújabb számítások szerint 123,225 trillió 760,674 billió 678,690 millió mázsát tesz.



A POZSONYI SZÍNHÁZ

Kocsis E. fényképe után rajzolta Dörre Tivadár.

mint a nemzeti színház; Pozsony lakosságához képest öblös, akár a népszínház, s minden egyes helyéről a legtokeletesebb zavartalansággal lehet a nézőterre látni; pompás, mint az operaház, a nélkül, hogy ennek pazar fényűzését elérni törekednek, s ez által rákényszeríté a nézőt, hogy öltözésében és magatartásában feszes, díszes, ünnepélyes, s így olyan unalmas legyen, akár a spanyol hidalgo.

Diszítése, a fehér és az arany, a legkedveltebb harmoniába olvad össze a székek és kárpitok piros bársonyával, — ezzel a roppant meleg szövettel, melynek a színházakból kiküszöbölése olyan sokaknak képezi már régen titkos vágyukat, — csak a mezezet freskói hibázzák el alapszínükben, a mennyibe ez túlságos sötét, elannyira, hogy alakjai alig hogy kivehetők. A színház orchesterre is nagyon mély, s ámbár azt állítják, hogy ez kellemesen tompítólóg hat némely hangszereles hangjára, alig lesz előnyöse olyan kicsi orchesternek, mint a pozsonyi színházé lehet, különösen a pianónál, a midőn a tompítás egyenlővé válhatik a hallatlanná levéssel. A mezezet különben koralaku, míg a nézőternek patkófor-

ült az uralkodóház emelkedett szellemű ifjú tagja, Frigyes főherceg. A többi páholyok is telides tele kiváló férfakkal, s a mi sokkal többet mond, a legnagyobb szépségű nőekkel. Ezek a pozsonyi nők, a magyarságukból eredő bájosságukkal, s a Bécs közelsége folytán elsajátított eleganciájukkal, fölöttébb alkalmasak arra, hogy az embernek kedve támadjon éretük beallani Kraxelhuber Tóbiás elkenyézettett fiának.

A Jókai szép prólógja, melyet a «Vasárnapi Ujság» is közölt, rendkívüli hatást aratott.

ADORJÁN SÁNDOR.

EGYVELEG.

* Gazdátlan föld az Egyesült-államokban 1880-ban még 1,400,000 angol négyzetmérföldnyi volt, az összes területnek körülbelül fele részét. Magára Texasra 137,000 mérföld jut, de a legtöbb a Mississippitől nyugatra eső államokra esik.

* A gyermekek büntetésének új módját találta fel egy amerikai író. Soha sem veri meg őket, de ha rosszul viselik magukat, kényszeríti, hogy — őt verjék meg s ez nagyon hat lelkiismeretükre.

* Egy kis hirlap-statisztika. Az olasz statisztikai hivatal által kiadott évkönyv több állam hirlapjairól ad táblázatos összehasonlító kimutatást. E jellemző s a műveltségi viszonyokról is tájékoztató adatok a következő képet nyújtják:

Állam	Év	Hirlapok száma	Egy hirlapra eső lélekszám
Egyesült-államok	1880	11,314	4,443
Svájcz	1880	561	5,073
Dánia	1880	327	6,022
Németország	1880	5,041	8,073
Belgium	1880	641	8,612
Franciaország	1881	3,716	10,138
Anglia	1881	3,083	11,409
Svéd- és Norvégország	1880	348	13,120
Ausztria	1880	1,378	16,070
Magyarország	1880	646	21,343
Olaszország	1883	1,298	22,350
Oroszország és Finnland	1880	776	109,611

* A balletszoknyák meghonosítója Camargo Mária Anna volt. 1730-ban, midőn az akkor husz éves táncosnő Párisba jött, Prevost volt az első ballet-táncosnő, ki, mint a többiek is, hosszú ruhában táncolt. A brüsszeli leány ruhája az előadás előtt véletlenül elszakadt s ő hirtelen levágta s úgy lépett a színpadra. Fellépte hatást keltett s rövid idő múlva mindenki utánzta.

A SZEGEDI SZÍNHÁZ.

Szegedet sokat látogatja az isten.

Az első színházát a víz tette tönkre; régi ronda épület volt az, valóságos tűzfészkek. Mikor utoljára láttam, a békák kurutyoltak benne. Ki vékonyan, ki vastagon. Szomorú operette volt az.

Akkor azután építettek az ócska épület helyett a régi vár és a hajdani börtönök helyén egy fölséges épületet hatalmas homlokzattal a tündéri Tisza-partra. Nagy városba való színházat gyönyörű berendezéssel, pompás melléképületekkel, terraszszal, társalgó fülkékkel, kényelmes foyer val, buffet-vel, sőt hogy semmi se hiányozzék, a színház alá kifundáltak egy díszes vendéglőt, a színház elé egy gyönyörű kioszkot kávézó-pavillonnal és szökőkúttal.

De a hogy az első színházat, a tűzfészket a víz vitte el, ebbe meg a tűz kapott bele: a gyönyörű színház elégett harmadéve.

Szeged városa mindig sok áldozatot hozott a művészetnek. Ott nem cifraság az, hanem szükséges s a mindennapi kenyérhez. Az egyetlen

csak hogy talán kisebb és talán szebb is valamivel. Ujra megvan hát Szeged a szép színház, de most meg már a közönséget kezdő apasztani a harmadik nagy csapás: a kholera. —th—n.

ANGOL TUDÓS UTAZÁSA MAGYARORSZÁGON
A MÚLT SZÁZADBAN.

II.

Townson utazásának legérdekesebb része kétségen kívül Magyarország fővárosának meglátogatása volt, bár a bemenetelt nem tartotta valami kedvezőnek, mivel a városnak nincsenek kapui, se erődjei s «az ember ép úgy vonul be Magyarországot metropoliszába, mint valami faluba.» Pest lakosságát 16, Budáét 22 ezerre teszi és legtöbbit és legnagyobb elismeréssel mindenekelőtt az invalidusok kórházáról (?) beszél. «A kormányzó, mondja, oly lekötözött volt, hogy maga vezetett végig benne. Nagy meglepésemre szolgált



A SZEGEDI SZÍNHÁZ.

Lester fényképe után rajzolta Mirkovecky Géza.

város, a hol vasárnap esténként egyszerű földműves-családok is a páholyokból hallgatják a jóízű népszínműveket. Szegeden nem nélkülözheték a színházat s legott megkérték Fellert, az ismeretes színház-építőt, hogy a milyen gyorsan csak teheti, állítsa ismét föl a szegedi színházat.

Október 2-án nyílt az meg tehát másodszer nemi ünnepélyességek közt, — maga a miniszterelnök is lement gr. Tisza Lajossal a megnyitásra s Szeged több előkelő barátja volt hivatalos.

A színház, melynek képét mai számunkban mutatjuk be, s mely nagyon emeli a képünkön is látnató fényes palota-sort, Szeged legszebb pontját, majdnem mindenben hasonlít külsőleg az előbbihez, minthogy a falak épen maradtak, de belől sok hasznos és czélzerű újítás van.

A páholyok és az izléssel elrendezett vasszekek szövettel vannak behúva az egész nézőter gyönyörű lámpákkal van világítva a ventilcei dőge-terem mintájára. A vasfüggönyben a családásig utánozták a perzsa szőnyeget. A zenekar, az új követelmények szerint, úgy ül, hogy a közönség nem láthatja.

Sok tekintetben hasonlít a népszínházhoz,

látni, mily szeliden bánik embereivel és ők viszont úgy tekintették őt, mint barátokat. *Ő nem vesz föl cigányokat ezredébe, a mi nagyon bölcs intézkedés.* Annál több gáncsolással említi a polgári kórházat, mely véleménye szerint a legrosszabb Európában. Piszkos kis szobában nyolcz ággyat látott, s csak egyetlen piciny ablakot, s még az is zárva volt, dacára a hőségnek.

Röviden említi az egyetemét, 200,000 frt évi dotációjával, melyből 40,000 a tanárok fizetésére esik, könyvtárát, melyben nagyon kevés a tudományos mű, a fűvészkertet, a királyi várbeli csillagvizsgáló tornyot, a budai színházat, mely eredetileg templom volt s a pestit, melyben néha magyarul is játszanak. De a vasárnapi nagy népmulatságok a Hetz-ek, melyek közül egyet le is ír. Ebben előbb vadbika és ökor mérköztek, s az előbbi lett a győztes. Azután több napig éhezett medve jött elő s küzdött meg medvétársával. Majd grönlandi fehér medvével kacsaét vettek üzöbe egy medence vizében, hanem a kacsa lebukva megmenekült. Most ember küzdött bikával s izgalmas összecsapás és kergetőzés után amaz törlet az állat gerincecsigolyájába szurta. A halál, jegyzi meg, majdnem momentán volt, s

rögtön hozzá is fűzi a kérdést, nem volna-e jó ezt a levágási módot honosítani meg hatóságilag, a melyet a gibraltari mészárosok is gyakorolnak s afrikai szomszédjaiktól tanulták el. Utoljára oroszán lépett a küzdőterre, eleje egy nyílason át keddőt lobogtattak s húztak vissza azonnal; több kibocsátott más állat ijedve rebent szét közeledtére. Egyik állatőr vadkant kergetett lándsával, mely reá rohant s több efféle. Szóval így mulattak Budapesten szépapánk száz évvel ezelőtt.

Egyéb nyilvános mulatságokat nem igen látott utazónk, mert nyáron a lakosság nagy része falura vonul, legfőleg egy-egy vasárnapi polgárbált. Kávéházat azonban látott egy olyat, szemben a híddal, melynek szerinte aligha volt párja az időben Európában. Egy szép nagy, elegáns butorzatú termén kívül, 2—3 tekeasztallal, volt ott még külön teke-szoba is, «nem dohányzó» számára (nagy isten! hát ilyenek is voltak?) s két-három más szoba mulatságok rendezésére, hol pompás ebédek is kaphatók. Mindkét nem össze szokott itt jönni; «puderes kabátos hajfordorítók s vén kofaasszonyok csak úgy iták

illesztett darabra történt, úgy hogy a felrótt számjegye fele az egyik, fele a másik darabra esett s azoknak egyikét a gazda, másikát a pásztor tartotta magánál és így egymást kölcsönösen ellenőrizték.

A «Skytala» azonban nem nyerhetett valami általánosabb elterjedést; mert a fűrkésző elme könnyen megtalálta olvasásának kulcsát, mihelyt a sorok egymáshoz illőségének nyomára jutott. Ha például rájött, hogy az értelemre való tekintetből mindig három sort kell kihagyni, az olvasás titka meg volt fejtve, mert csak az első, ötödik, kilencedik, tizenharmadik stb. sort kellett egymásután olvasni, míg a pergamenszalag végét nem érte, — ezután meg a második soron kellett kezdeni, úgy a harmadikon, s végre a negyediken, mindig folytatva a hármas kihagyást.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Vajda János újabb munkái. A hazai könyvpiac eseményei közé tartozik a két kötet, mely a Révai testvérek kiadásában izéles díszszel kiállítva, épen most jelent meg. A közönség figyelmé már régebben föl volt kelve a költő legújabb kötetére, előfizetés útján, melyre a felhívást az írók egy csoportja bocsátotta ki, s mint a könyv czimlapján is rajta van: «közrebocsátotta egy e czélra alakult írói társaság». Vajda két kötetet ad újabb munkáiból; az egyik «Költmények», a másik «Próza». Az ő tolla mesteri a prózában is; eszméje sok, s a kifejezésében, a következtetésekben mindig eredeti és érdekes. Prózái dolgozatainak legtöbbje a «Vasárnapi Ujság»-ban, a «Politikai Újdonságok»-ban — melynek vezércikkeit hosszú évek óta írja s ezek melléklapjában a «Világkrónika»-ban jelent meg. Jól ismerik azokat olvasóink s élvezték bizonyára. Noha többje alkalmasszerűleg, egyes esetekre s kérdésekre vonatkozólag íratott, így összegyűjtve sem vesztek becsükből, mert eszméi tartalmak a gondolatbresztésre erősen hat és szellemi frisségük, formájuk, nyelvezetük az igazi költőt mutatja, ki nemes izléssel és mély eszmélkedéssel szól hozzá a közérdeklődést foglalkoztató kérdésekhez, s hatását ezen a téren is érvényesíti, hogy felvilágosítson, buzdítson, vagy feltárja az igazságokat és gyöngéket. Különben a kötet tartalma nagy gonddal van válogatva Vajda publicistai munkásságának dús terméséből, melyből több ily kötet kitenék. Itt fölvetett dolgozatai egytől-egyik általános érdekek tartalmilag is, nem említve a kidolgozás értékét, Vajdának erőteljes kinyomtatási irói egyéniségét, mely prózájában is annyira jellemző, s oly sajátos. Több csoportra osztvák ezeket; legelőször azok, melyek irodalomra és művészetre vonatkoznak, aztán *úti levelek*, melyekben a szerző éles megfigyelése nyilatkozik; majd a *vadászatról* szóló cikkek következnek; erre pedig *A napi rendről* című alatt oly alkalmi dolgozatok (Hugo Viktortól, Napoleonról, az országos kiállításról) stb., melyeknek tárgya közérdeklő marad; végül *elméltések és publicisztika*; ez utóbbiak is nevezetes történelmi eseményekről, társadalmi kérdésekről. Vajda publicistai nagy érdemeinek tükré áll e kötetben az olvasó előtt, s a költő munkásságának emléke. Élvezni való, de egyszerűsággal tanulni is lehet belőle, stílus, gondolati tömörséget, eredetiséget. Ugyane kötethez csatolta Vajda az előszót is újabb munkáihoz. Hangjában szerény az és nem hiányzik belőle a keserűség. A költő egész erejét a költészetre oltajtana fordítani, s prózái dolgozatait mostohának tekinti. «Csöndes irózzal és mélabuval tölt el e négy évtizeden át általam prózában írott különféle tárgyú munkák sokasága» — mondja egy helyen. «E cikkek mindenike egy-egy siralom, mely alá egy meg nem született költemény eszméje, hangulata, mint messzany villi van eltemetve. Talán még némely verse művem is jobb lehetett volna. Ha több időt, pihenőbb erőt fordíthatok ezek kidolgozására»... Az előszónak maga a szerző «Aggásaim» címet adott. A két kötetnek ezen lapjában nem fog osztozni az olvasó a költő eszmélkedésével, érzelmeivel és aggásáival. A költeményeket magában foglaló kötet kisebb, mint a prózái dolgozatoké. Kétségtelenül értékebb, mert a költészet maga az irodalom legmagasabb faja. Lirai költemények ezek, a hazai lírai költészet legszebb virágai közül huszonhat s ezenkívül két nagyobb elbeszélő köl-



«A BIRÓ ELŐTT» BIHARI SÁNDORTÓL.



«HUSVÉTI KÖRMELET» ÉBNER LAJOSTÓL.

A képzőművészeti társulat őszi kiállításának képes tárgymutatójából.

temény, «Ábel és Aranka», három énekben, s «Törzsök Jankó vagy a három erős ember». Költészet, belső sugallat, mély érzés szülte ezeket, s minden lapon ott van a költő egyénisége, eredetisége. Olvasóink sokat ismernek e költeményekből, mutatványt is közlünk belőlük. A költő jellemzéséről pedig külön cikktünk szól. A költészet és az irodalom minden barátjának teljes érdeklődése illeti a két kötetet. Becses tartalmához méltó kiállítása is, hollandi papírra nyomva pergamen borítékban. Ára a két kötetnek füze 4 frt.

A «Történelmi életrajzok» ez évi folyamának 5-ik füzeté hagyta el a sajtót, s ezzel a beces vállalat második évfolyamát fejezte be. Az akadémia történelmi bizottságának segélyezésével a történelmi társulat adja ki és *Szilágyi Sándor* szerkeszti. Tartalma, díszes kiállítás, nagyszámú illusztrációi igen jó eszközök a történelmi olvasmányok általános megkedveltetésére, a hazai történelem népszerűsítésére, a történelmi emlékek, műtárgyak, régiségek, okiratok hírének bemutatására, a történelem népszerűsítésére, a hasznos szolgálatakat tesz, messze körből, magánosoktól és gyűjteményekből összehozván ez emlékeket.

Az új füzet folytatja és bevégzi Szabó Károly jeles munkáját: «*Kun László 1272—1290*», mely nemcsak a történelmi kutatók alapos tanulmányának gyümölcse, hanem vonzó olvasmány is. A szöveg közé huszonegy rajz és ábra van nyomva, több egykorú rajz másolata, pecsétek, Adorján, Szalán, Szepesvára, Körösszeg romjainak képe. Ezenkívül hat önálló kép, Kun László és Erzsébet királyné egy-egy oklevelének mása, Körösszeg tájképe; továbbá Ottokár, II. és III. Venczel királyok, Kunigunda, Guta és Erzsébet királynék színezett arcképei; az iglani kódex első lapjáról másolva; Habsburgi Rudolf arcképe, melyet a speieri székesegyház sarkóvéréől másoltak s őriztek

meg. stb. A tartalmilag oly válogatott s kiállításban oly díszes vállalat Mehner Vilmosnál (Budapest, papnövelde-utca) rendelhető meg. A történelmi társulat tagjainak az előfizetési ár egy évfolyamra (öt terjedelmes füzet) 5 frt, nem tagoknak 8 frt.

Az osztrák-magyar monarchia irásában és képen című nagy vállalat bevezető kötetének 8-dik füzeté került ki a sajtó alól. Kerner Antal ismerteti benne a monarchia növényvilágát. Az cikket egy kiváló szakember, Kanitz Ágost kolozsvári egyetemi tanár fordította magyarra, s illusztrációi közül az egyik a Nagy-Váradi melletti Püspök-fürdő nymphea thermalisát tünteti föl, mely Európában csak e meleg vízben vert gyökeret. Ezt követi Mojsisovics Ágost cikke a monarchia állatvilágáról, Paszlavszky József kitanó fordításában. A füzet ára 30 kr. s megrendelhető a Révai-testvérek bizományában.

Jókai regényeinek füzetes kiadása. A Révai-testvérek által Jókai újabb regényeiből megindított füzetes kiadásból «*A kis királyok*» 9—12-ik füzetét hagyták el a sajtót, minden füzetben illusztrációval. E regény mintegy folytatása a nagy költő «Magyar nábob»-jának és «Kárpáti Zoltán»-jának, e kitanó műveknek, melyeknek nemcsak legkörül találjuk meg benne, hanem a költő lankadatlan szellemét is. A füzetes kiadás megkönnyíti Jókai nagyobb műveinek megszerzését széles kör számára. Egy füzet ára 25 kr. Egész év alatt Jókai regényeiből 26 füzet jelenik meg, s erre 6 frttal fizethetünk elő, vagy 13 füzetért 3 frttal.

A műcsarnok illusztrált katalógusa már megjelent. Magában foglalja a kiállított művek jegyzékét, a kiállításban részt vevő művészek névsorát, s ezen kívül 28 kiállított mű másolatát, többnyire fénykép



«VIZISZONY» BIHARI SÁNDORTÓL.



«DOLCE FAR NIENTE» JÓKAI RÓZÁTÓL.

A képzőművészeti társulat őszi kiállításának képes tárgymutatójából.

után készült nyomásban, nehányat pedig tollrajzban. Az illusztrált katalógusok sorozata imár egész gyűjtemény, s érdekes emlékeztető a multra, egyes művészekre, a kiállítás alatt pedig megkönyvítik a szemlét és a bírálatot. Ára 80 kr. A díszszel kiállított füzetből lapunk mai számába több mutatványt vetünk át.

Nemesség-i oklevelek lajstroma. Az országos levéltár kiadásában megjelent: «Jegyzéke az országos levéltárban a magyar és erdélyi udvari kancelláriák föllállításáig található hercegi, grófi, bárói, honossági és nemesi okleveleknek» összeállította *Tagányi Károly*. Betűrendben sorolja föl a neveket, utána az évet, melyben a rang vagy nemesség, stb. adományozása történt, s végül a helyet, a hol az arról kiadott oklevél található. A fűzet ára 20 kr. s megrendelhető a Révai-testvérek bizományában.

Folyóiratok. A «*Természettudományi Közöny*» októberi számában K. Karlovsky Géza befejezi «A gázok áthatolása abszorbeáló anyagokon» című dolgozatát. Petrovics Dóme a közönséges őrmos képzetéről ír. A füzet apróbb közleményei, mint mindig, most is érdekesek és tanulságosak. — A «*Nemzeti Névelés*», az Andrássy-úti tanítóképző intézet folyóiratának szeptemberi füzetében Komáromy Lajos a sokérdemű Fáy Andrást, mint a nevelésügy barátját és pedagógust mutatja be, arcképpel együtt. Páthy Károly «Az emlékező tehetség»-ről, Dezső Lajos «A népiszkolai olvasókönyvek kérdése»-rét irt dolgozataikat fejezik be. «A Mária Dorotha egyesületből» című cikket a tanítóképző tervezett menedékházáról szól. — *Függetlenség* irodalom történeti közlőny októberi füzetének főbb cikkei: «Zrínyi a hadiro», Kanaryó

Ferencztől. «Fáy András», Szinyei Gerzontól. «Péceli József irodalmi működése», Takács Sándortól. «Kuthy Lajos élete és munkái», dr. Váli Bélától. «Rajok a multból» Vachott Sándortól. «Révai sikertelen törekvése az egyetemi tanszékre», Csaplár Benedekről. «Irodalomtörténeti repertorium», Szinyei Józseftől.

Zenemű. Allaga Géának, az ismert zeneszerzőnek, ki a cimbalomnak jeles kezelője, az «*Atiraköz cimbalomra*» című művéből a 2-ik füzetet jelent meg Schunda Vilmos budapesti hangszergyáros kiadásában. Tíz dal átírta van a füzetben. Ára 1 frt 20 kr.

A népszínházban e hó 13-ikán egy régi jó népszínmű bemutató előadása volt. Szilágyi egykor híre «*Czigány*»-a csak most került itt színpadra. Nemcsak évtizedek előtt volt meg a hatása, de mostanra is megőrizte azt, s a közönség egy része mint régi jó ismerőst, más része mint újdonságot fogadta, s élvezte mind a két részt. Blaháné a Rózi drámai szerepében megható alakítást mutatott be, s egészen elragadta a közönséget. A többiek is nagy buzgósággal működtek, kivált Szathmáry a vén cigány, Tamássy a Gyuri szerepében. — A közleléb napokban operettei újdonsága is volt a színházban. «*Jozsef Egyiptomban*» Roger operetteje, melynek szövegét magyar viszonyokhoz alkalmazták. Szöveg, zene egyaránt tetszett, s a közönség jól mulatott. A szöveg főleg meddig a bibliai József történetének paródiája. Egy pesti házmeztérnének tizenkét léánya van, s ezek közül egyet, Jozseft, hogy nyakukról lerázzanak, Kairóba küldik. Jozsef énekesnő, ki Egyiptomban ép nagy megalapítja szerencsésjét, mint hajdan József. Sok tarkaság és kellemes zene van az operetében, s a főszerepben Pálmai Ilka aratta a tapsokat.

Új népszínmű. A népszínház Berezik Árpádtól «*Paraszt hiszasszony*» című három felvonásos népszínművet fogadtak el előadásra.

KÖZINTÉZTEK ÉS EGYLETEK.

A katolikus irodalmi társaság szervezése ügyében kiküldött bizottság e napokban tanácskozott a szent István-társulat megbízottjaival, hogy meghatá-

rozza az új társaság munkakörét a szent István-társulat kebelében. Felolvasták Simor bibornok primás levelét is, melyben a társaság alakulását helyesli és áldását küldi. Majd a Lonkay Antal által kidolgozott memorandum olvastattak fel, mely az alakulandó társulat czéllját, munka- és szerepkörét, viszonyát a szent István-társulathoz adja elő. A részletes kidolgozás vegyes bizottságra van bízva. A memorandumot a választmány csekély módosítással elfogadta.

A magyar tud. akadémia harmadik osztálya (matematika és természettudomány) e hó 11-iki felolvasó ülése *elnökválasztással* volt egybekötve. Az osztály nagyerődemű elnöke, Stoczek József az akadémia másodelnökévé választatván, a harmadik osztálynak a jövő nagygyűlésig ideiglenes elnökről kellett gondoskodni. A választás két jeles tudós közt történt, Than Károly vegyész és dr. Szabó József geológus közt, s Than Károly választott meg. Ezt megelőzőleg történtek az előadások.

Konkoly Miklós a déli égöv álló csillagainak spektroskopos megfigyeléséről szóló katalógus befejező harmadik részét adta be. E jelentékeny munkát az ó-gyallai csillagvizsgálón végezték, s több évi fáradozás eredménye. Utána *Gothárd Jenő*, mint vendég, terjesztette elő tanulmányait az égi testek fényképezéséről, mely czélra az ő herényi csillagvizsgáló intézete oly gazdagon van felszerelve, hogy némely ágra nézve tökéletesnek mondható. A vendég és tanulmányát megőrizték. Dr. *Mihálkovich Géza* a vezetések alatt levő egyetemi bonctani intézetből közölt dolgozatokat, és pedig *Onodi Adolftól* «*Újabb adatok a bolygó idegcsoporthoz ismeretéhez*» és «*Adatok a sugárduzz ismeretéhez*»; dr. *Perényi Józseftől* pedig a blaztoporusz állandó megmaradásáról. Végül *Lenygel Béla* mutatta be Hankó Vilmos tanár dolgozatait a budapesti II. kerületi állami fő-reáliskola kémiai laboratóriumából.

A képzőművészeti társulat jubileuma. A képzőművészeti társulat legutóbbi választmányi ülésén megállapította a társulat negyedszázados fennállásának évfordulója alkalmából tartandó ünnepek sorrendjét.

Az ünnepek az őszi kiállítás második sorozatának megnyitásával, november hó 10-én kezdődnek. A megnyitásra Trefort Agoston közoktatásügyi minisztert kéri föl. Remélik, hogy ő felsége a király is, ha azon időben Budapesten lesz, jelenlétével emelni fogja az ünnepély fényét. A választmány ez alkalomra a műcsarnoknak felidézése végeti bizottságot küldött ki, melynek tagjai: Keleti Gusztáv igazgató, Aghházy Gyula, Lechner Ödön, Stróbal Alajos és Telepy Károly. A költségekre 1000 frtot szavaztak meg. December 5-én délelőtt a társulat rendkívüli közgyűlést tart, egybekötve az őszi kiállításra kitűzött pályadíjak és érme kiosztásával és a társulat 25 éves történetének felolvasásával. Délután 5 órakor diszebed a VI—VII. ker. kör nagytermében. A diszebed rendezése szintén külön bizottságnak lesz feladata, mely csak ezután fog megalakulni. E megállapodások után *Keleti Gusztáv* igazgató jelentette, hogy *Munkácsy Mihály* az őszi kiállítás második sorozatára *Liszt Ferencnek* arcképét fogja beküldeni, melyet *Colpachon* festett, alig egy héttel *Lisztnek* halála előtt. *Huszár Adolf* síremlékére mostanig 1771 frt 90 kr. folyt be. Az elhalt szobrász örökösei ez összeghez 500 frttal járultak. A választmány éljénzésel fogadta *Saxlehner Andrást* a társulat javára tett 1000 frtos alapítványát, melylyel a pártfogó tagok sorába lépett.

MI UJSÁG?

A királyt e hó 16-ikán várják Gödöllőre, hol hosszabb időt tölt.

A bibornok-primás jubileuma. Esztergom október 28-ikán üli meg *Simor János* hercegprimás pappá szentelésének félszázados ünnepét, épen annak a napnak évfordulóján, mikor az egyházfejedelem első miséjét tartotta. A főváros kath. hívei e nap emlékére díszes pásztorbotot készített Zitterbarth Károly helybeli ötvössel, s a pásztorbotot, mint igen sikerült, az iparműzeumban is kiállítják. A főváros polgársága részéről feliratot is nyújtanak át, melynek három szép czimlapja van, s ezt *Markovics Iván* rajzolta és festette. Esztergomban *József* főherceget és családját is várják. Megjelennek a miniszternek, a püspökök, káptalanok, megyei és városi hatóságok küldöttései, kiknek száma 600 körül lesz. Ezek elhelyezése nem kis feladat. A fővárosból fölránduló külön gőzhajót akarnak bérelni, melyen lakás is lesz. A pásztorbotot e hó 27-ikén adják át, s azt a primás e hó 28-án tartandó aranymiséjén fogja először — használni. E pásztorbotot nemcsak szép mű hanem értékes is, gyémántokkal, gyöngyökkel, s egyéb ékkövekkel.

A történelmi kiállításnak e hó 13-ikán 41,610 látogatója volt, bevételé pedig 9003 frt.

A hazai művészi ipar érdekében Trefort közoktatásügyi miniszter levelet intézett miniszterteráshoz, továbbá az esztendő, kalocsai és egri érsekekhez. Utal benne az országos kiállítás kétségbevonhatatlan tanúságára, mely kitüntette, hogy a műiparban a művelt izlést kielégítő termékeket tudunk felmutatni. Fölkéri tehát a minisztereket, főpapatok, sziveskedjenek saját hatáskörükbe eső építkezéseknél vagy lakásberendezéseknél, a művészetet a művészi ipar körébe eső tárgyak közül mindazokat, a melyek már itthon is készülnek, itthon beszerezni, ezen irányban alantas közvegeket is utasítani, s minden uton ellensúlyozni a közönségnek még mindig a külföld termékei iránt kiváló előszeretettel forduló izlést, mely amugy is vagyonlatlan hazánktól évenként óriási összegeket von meg, s mely kellő pártolás hiánya hazai művészetünk és művészi iparunk kellő felvirágzását és egészséges fejlődését lényegesen akadályoztatja.

Győry Vilmos síremlékét e hó 13-án avatták föl a kerepesi-úti temetőben. A korán elhunyt író és lelkész barátai és tisztelői közül számosan megjelentek. Ott volt Cékus István püspök, Sárkány József kir. táblai tanácselnök, Földváry Mihály alispán, Győry Elek, Haviár Dani országgyűlési képviselő, több író. Horváth Sándor Győry utóda mondott szép beszédet, Dalmady Győző pedig ezen alkalomra írt költeményét adta elő. Közben az iparosképző protestáns egyelet énekel.

A Tánácsos-émlék. A veszprémmegyei Tészerén e hó 9-ikén leplezték le Tánácsos Mihály mellsobrát, melyet a budapesti Tánácsos-bizottság emeltetett az 1848-iki márcz. 15-ike nevezetes alakjának. A szülőhely kegyeletes ünnepén jelen volt Tánácsos özege is és a Tánácsos-bizottság több tagja a fővárosból. Az ünnepély isteni tisztelettel kezdődött. A megnyitót beszédet Dokros József, a bizottság elnöke tartotta, majd alkalmi költeményt szavaltak Inozédy Lászlótól. Nagy figyelemmel hallgatták Eötvös Károlyt, ki érdekesen szólt a népiróról. Az ünnepélyt lakoma követte.

Galambkiállítás. A budapesti galambkedvelők «Columbia» köre október hó 23., 24., 25-én Budapesten az állatkertben eladással és díjazással egybekötött galambkiállítást rendez. A galambok osztályok szerint lesznek sorozva és díjazva. A helybeli kiállítók galambjaikat f. év október hó 23-án délelőtti 9 óráig kötelesek az állatkertbe (Budapest városliget) szállítani, nem helybeli kiállítók legkésőbb f. év október hó 22-ig bérmentve beküldeni. A visszaszállítás nem helybeli kiállítók bérmentve történik. A díjazás október hó 24-én lesz.

A bajor király állapotáról a müncheni rendőrség hivatalos jelentést tett köz. E szerint Otto királynál csak időnkint mutatkoznak a rendes és némi tünetei, melyek izgatottsággal és tébolyodottsággal váltakoznak. Oly időszakok, hogy a beteg visszanyerné esztét, felismerne magas állását, maga valami iránt rendelkezne, vagy egyáltalán cselekvést mutatna, nem észlelhetők. Testi egészsége mindazáltal kifogástalan — szervei rendszeresen működnek. Az orvosok szerint felgyógyulástól szó sem lehet. A király életidejére a kór nincs befolyással, mintán az elmebetegség ezen neme lefolyásában a test szervezetét nem támadja meg.

A kholera. A fővárosban a kholera járvány az utóbbi napokban ismét emelkedett s a halálosok száma is nőtt. Ugy hogy a néhány napi csökkenés után a baj ismét elérte azt a fokot, melyben szeptember közepén volt, tudniillik a napi esetek száma harminczon fölül hágtott. E hó 13—14-ike közti 24 órában beteg lett 25, tizszel kevesebb, mint az előbbi napon s meghalt 16. Szegeden a járvány nagy számmal szedi áldozatait. E hó 13—14-ike közt 22 betegedés és 17 haláleset fordult elő.

HALÁLOZÁSOK.

TABAJDY KÁROLY, Aradmegye és Krassó-Szörény-megye, továbbá Aradváros főispánja meghalt Aradon, e hó 8-ikén, 53 éves korában, hosszas betegeskedés után. Aradmegyének egykor főjegyzője, majd alispánja volt, 1879 óta főispánja, 1881-ben pedig Krassó-Szörény-megye főispánjává is kinevezetett. A hírlapíró pályán szintén működött, s 1868-ban az «Aradi Lapok»-at szerkesztette. A közigazgatási ügyekben való jártassága, erélye, egyszerűsége tapintatossága a nemzetiségiek által lakott megyékben, igen alkalmas tette őt a főispáni székbe, melyre fokozatosan küzdötte föl magát tehetségénél és munkarejénél fogva.

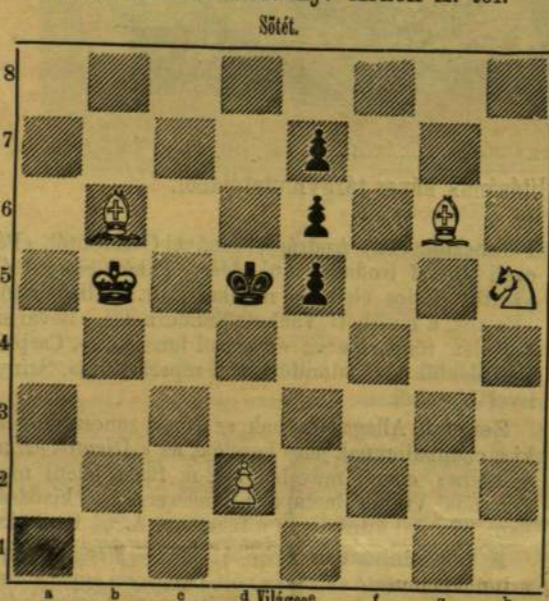
Elhunytak még a közelebbi napokban: KAZINCZY János földbírtokos, a zemplémmegyei Berettón, fivére a közelet terén nevezetes szerepet vitt Kazinczy

Andrásnak, Abaujmegye alispánjának, Kazinczy István néhai országgyűlési képviselőnek, s Kazinczy Gábornak, a kitűnő szónoknak, írónak. — SÁRY SAMUEL, debreczeni takarékpénztári vezérigazgató, a nagy alföldi város egyik tekintélyes polgára, a ref. kollegium volt ügyvédje, a ref. egyház főgondnoka, ki sok jótékonykossággal tette emlékeztető nevét, 74 éves korában. — IMRE AURÉL, a csik-szent-mártoni kerület képviselője, 35 éves korában. Eperjessen, hol zilált anyagi viszonyai miatt pisztolyal vetett véget életének. — GURÓG JÓZSEF, nyugdíjazott ref. lelkész, Bács, 75 éves. VAGHY MIHÁLY ügyvéd, tekintélyes földbírtokos Sopronban, 78 éves; ugyanott MAYER JÓZSEF, nyug. pénzügyi titkár. — ID. BICZÓ BALINT, a ref. egyház tanácsosa, közírtasleletben élt férfiú, 69 éves, Nagy-Körösnön. — SZAPLONCZAY SANDOR, volt főszolgabíró, 72 éves, Múramaros-Szigeten. — GOSSAR BALINT, a déli vasutársaság osztálymérnöke, 51 éves, Székesfehérvárról. — HOROVITZ JÓZSEF, vasúti tisztviselő, 33 éves, Szolnokon. — BALOGH MIKLÓS, orvosnövendék, ki a feldől petroleumlámpa által okozott égési sebeiben halt meg, Budapesten. — RAJNER ERNŐ, szigorló orvos, a kolozsvári «Ellenzék» című napilap belső dolgozója, 32 éves, Oraviczán. — WEISZ MÁTYÁS, szabadkai polgár, 73 éves; ugyanott SZTANCZS JÁNOS, 74 éves. — TAVASSY LAJOS, 67 éves, Oláhpatokon. — HENZLER ISTVÁN kereskedő, 64 éves, Diós-Győrben. — BOTTÓ JÓZSEF ügyvéd, ki Aradmegyében tevékeny szerepet vitt, Nagylakon. — MOHR GUSZTÁV kereskedő, 40 éves, Miskolczon. — MIKOSZKY KÁROLY lengyel emigráns pap, ki a tavasz óta a fővárosban tartózkodott. — STAUBER ALAJOS, Stauber Jánosnak, az «Egyetértés» dolgozó társának 12 éves fia, Budapesten.

ÖZV. BENKÓ JÁNOSNÉ szül. Fráter Klára, 76 éves Tisza-Földvár, s kiterjedt és előkelő rokonság gyámszója. — DESSE WFFY GYULÁNÉ szül. Zerdahelyi Izabella, 54 éves, Pétern. — RADÓ Mária jeles képzett-ségi fiatal tanítónő, ki a kholera-járványank esett áldozatul Szegeden. — FINSZAK FERENCZ, szül. Baráth Mária, 27 éves Debreczenben. — ÖZV. NOISSER ERNŐNÉ szül. Helmbacher Magdolna, 78 éves, Győrvárt. — KAERBAUER KATALIN 62 éves Gyulafehérvárról. — MURÁDI BERTA, Murádi János ügyvéd 19 éves leánya, Aradon; ugyanott PECK Mária, Peck Antal 18 éves leánya. — ÖZV. WOLFGANG DANIELNE 69 éves, Aszódon.

SAKKJÁTÉK.

1406. számú feladvány. Arnell A.-tól.



Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1400. sz. feladvány megfejtése.

Dubbe F.-tól.
Megfejtés.
Sötét.
1. g2-g4 K. t. sz.
2. He3-d3 K. t. sz.
3. Va1-g7 v. Hd3-c5 matt.
Világos.
1. ... Fh4-f6: (b) t. sz.
2. ... Va1-a3 t. sz.
3. ... Va3-d6-e7-e3 matt.
Sötét.
1. ... Fh4-f2 t. sz.
2. ... Va1-b1 t. sz.
3. ... Vb1-f5 matt.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. Andorfi S. — Kovács J. — Az Erkel-sáktársaság nevében: Exner Kornél. — Tarnocson: Németh Péter. — A pesti sakk-kör.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Egy ideálístához. Igaz, hogy köztudott rég megígértük. De újabb megfontolással, mégis jobb lesz az nem közölni. Alapszámja nem illik a mi keretünkbe.

Iq. B. L. Musset Alfréd fordításához sokkal több erő, valódi költői ihlet, a nyelv teljes bírása, képzés és érzelem kívántatik.
Epigon. Újabb «szárnypróbálgatásai» (átítoz éfa!) gyöngébbek az előbbieknél. A «román» nagyon nehezes; a többiekben a lyrai hang hiányzik s a hol a forma népies akarna lenni, az sehogys sem sikerül.
Sz. J. Az idegen vers (lonkához) bizony gyenge. Lehet, hogy jelentek meg itt-ott gyengébbek is — de minék azok számát szaporítani? — Annál inkább várjuk október végére a kiforrott bort.
Az ének hatalma. (Schiller) Elég csinos, de ennél jobb, erőteljesebb fordítását ismerjük.
H-1. Két költeménye címével felelünk. Az egyik «biztatás» — s részünkről igazán biztatónak szólhatunk a műveiben mutatkozó tehetséggel szemben. De a másik: előre! — s ez a mit még mondanunk kell.
Szerelem. Jól szerkesztett kis vers; baja épen az, hogy a szerkesztés logikája meglátásik rajta s az ronlja a lyrai közvetlenség hatását. Egyébiránt biztatást érdemel a gondos kiolgozás.

HETI NAPTAR. Október hó.

Nap	Katholikus es protestans	Görög-Orosz	Israelita
17 V C 17 Hedvig. 5 C 16 Florent	5 E 17 Mamelta 18		
18 H Lukács év Lukács év.	6 Tamás apost. 19		
19 K Alk. Péter hv. Nándor	7 Szevg. és B. 20		
20 S Iréne sz. Vendel	8 Pelágia 21 Pál. ú.		
21 C Orsolya sz. vt. Orsolya	9 Jakab apost. 22 Sem. H.		
22 P Kordula sz. vt. Kordula	10 Eul. és nővér 23 Simh. T.		
23 S Kap. János hv. Szörény	11 Teofanesz 24 S. Beres		

Holdfajta: ☾ Ujhold 27-én 8 óra 31 pk. reggel.

TARTALOM.

Szöveg: Vajda János. — Vajda János újabb munkáiból. — A circuli quadratura. — A szerb királyi család. — A szerb királyi udvar etiquett-je. — A kis hős. — A pozsonyi színház. Adorján Sándortól. — A szegedi színház. — Angol tudós utazása Magyarországon a múlt században. — Kaulbars. — A műcsarnok őszi kiállításából. — A titkos írásokról. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi újság? — Halálozások. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondánivaló. — Hetinaptár.
Képek: Vajda János. — Sándor szerb trónörökös. — A szerb királyi pár és környezete. — A szegedi színház. — Kaulbars. — A képművészeti társulat őszi kiállításának képes tárgymutatójából. Négy képpel.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Tiszta selyem kelmék, 80 kr. méterje. Valamint a f. év október hó 23-án délelőtti 9 óráig kötelesek az állatkertbe (Budapest városliget) szállítani, nem helybeli kiállítók legkésőbb f. év október hó 22-ig bérmentve beküldeni. A visszaszállítás nem helybeli kiállítók bérmentve történik. A díjazás október hó 24-én lesz.

Köszvényeseknek!

Kwizda Ferencz János, cs. k. udvari szállító és kerületi gyógyszerész urnak, Korneuburgban. Több éven keresztül nehéz és hosszas betegségekkel litégatva, testileg egykori énnék árnyékává süllyedtem. Főként idegrendszerem mutatkozott szétbomlottnak. Többféle szernek sikertelen használata után, testem erősítése céljából hideg dörzsölésekhez folyamodtam, melyeket fél évig alkalmaztam, de szintén siker nélkül; míg végre egy barátom ajánlatára az Ön annyira dicsértet köszvényfolyadékát vízzel vegyítve használtam a dörzsölésekre. A tanácsot körülbelül három hónap előtt követtem, s nem bánom meg. A légvonat ellen nem vagyok többé oly érzékeny, és ez idő óta magamat a legnagyobb mértékben megerősödvé is érzem.

Teljes tisztelettel Tils Mária, cs. kir. örnagy nejje.

Hetzendorf, Bécs mellett, 1883 jun. 30.

Kapható minden gyógyszerárban.

Főraktár: kerületi gyógyszerár, Korneuburgban.
Szives figyelembe vételül.
E készítmény vételénél kérjük a t. közönséget mindig Kwizda köszvényfolyadékát kérni, és arra ügyelni, hogy épügy minden palaozok, valamint a boríték is, a mellékelt védjeggyel legyen ellátva.

Igen tisztelt úr!
Nincs annyi tehetségem, hogy önnek halámat elegetkőp kifejezhethetm azon jószágért, hogy nekem a «Reparator» ajánlotta. 4 év óta szenvedek «ischias»-ban s minden kigondolható szer felhasználtam már, de mind eredmény nélkül; megpróbáltam tehát a «Reparator» is, s az idő óta sokkal jobban érzem magam. Most már járhatok a fájós lábomat is birom próbálgatni. Kérem sziveskedjék Kriegerner urnál legbensőbb halámat kifejezni. E találmányért a Mindenható ezerszeres áldását kívánom neknie. Nms. Chalupka Albertina, cs. k. özvedes nejje.
Kapható a főraktárban Budapesten, Kálvin-tér, «Magyar-Korona» gyógyszerár, valamint az ország összes gyógyszerárban. Minden adagon nevem olvasható. Kriegerner György, gyógyszerész.

42. SZÁM. 1886. XXXIII. ÉVFOLYAM.
Egy hatszor hasabzott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 15 kr.; többszöri ígatásnál 10 kr. Bélyegdíj külön minden ígatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetémenyeket elfog BÉCSBEN: Dukas M. Riemergasse 12, Schall Henrik Wollzeile 12, és Oppelik A. Stubenbastei

A „FRANKLIN-TÁRSULAT“
kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárúsnál kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszki György cs. k. egyet. könyvtárúsnál Bécsben, I., Stefansplatz 6.

az 1887-ik évre szóló általánosan kedvelt dús tartalmu
NAPTÁRAK
ugymint:

- ISTVÁN BÁCSI NAPTÁRA.** XXXII. évfolyam. Képekkel. Alapítá Majer István. Füzve 50 kr.
- PROTESTÁNS UJ KÉPES NAPTÁR.** XXXIII. évfolyam. Szerkeszti Dúsz Sándor. Füzve 50 kr.
- FALUSI GAZDA NAPTÁRA.** XXIII. évfolyam. Szerkeszti Szporon Pál. Füzve 80 kr.
- LIDÉRCZ-NAPTÁR.** XXVI. évfolyam, képekkel; tartalmaz bűneseteket, csodálatos tünemények, tündéregéket, vadász és utikalandoakat stb. Füzve 60 kr.
- HONVÉD-NAPTÁR** (együttal katonai naptár), szerkeszti Áldor Imre. XX-dik évfolyam. Füzve 60 kr.
- NŐK NAPTÁRA.** XIX. évfoly. Képekkel. Füzve 60 kr.
- BORÁSZATI NAPTÁR.** Szerkeszti Nyári Ferencz. XIV. évfolyam. Füzve 80 kr.

- SZÉKELY-EGYELETI KÉPES NAPTÁR.** Szerkesztő-bizottság: Bochkor Károly, Buzogány Áron, Deák Farkas, Nagy Gábor, Szász Károly, Szilágyi Sándor, Turóczy Adolf. VI-dik évfolyam. Füzve 25 kr.
- NEUER ILLUSTR. VOLKS-KALENDER** für Ungarn u. Siebenbürgen. XXII. Jahrg. Geheftet 50 kr.
- HATÁRIDŐ-NAPTÁR,** mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzerek számára, hasznos jegyzetekkel és 366 üres lappal ellátva, írópapíron és kemény kötésben 1 frt 20 kr.
- A MAGYAR NÉP NAPTÁRA.** Szerkeszti ifj. Tatár Péter. Képekkel. XXXII-ik évfolyam. Füzve 25 kr.
- UJ FALI NAPTÁR** egész iv 20 kr.
- NEUER WANDKALENDER,** 1 ganzer Bogen 20 kr.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete.
BRÄUSWETTER JÁNOS SZEGEDEN
cs. kir. és m. kir. szab. chronometer és műtörés, föltalálója az első egyedüli kules nélkül felhuzható remontoir inga-órának stb. stb.
London 1871. Kecskemét 1872. Bécs 1873. Ujvidék 1875. Szeged 1876. Paris 1877. Székesfehérvár 1879. Budapest 1885.
Küüntetve: Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszolattik. Képes árjegyek bérmentva. Javítások pont. eszközöltetik.
ÓRÁK 10 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT ARANY ÉS EZÜST ÉKSZERTÁRGYAK RÉSZLETFIZETÉSRE
Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete.

Egy beteg- és gyermek-szobából
hiányzó-rék
BITTNER-féle Conifera-Sprit,
a valódi fertőtlenítő és balszamos gyantás, belégzési szer a légo szervek bajainál.
Kapható a gyógyszerárakban, azonban világosan Bittner-féle Conifera-Sprit és Bittner-féle szabadék. porlasztó kérendő.
2015. PO letet BUDAPESTEN: Török József: gyógyszerár, király-utca 12.
ANGOL ÉS MAGYAR BESZÉLGETÉSEK
KÉZIKÖNVE
IRTA
BIZONYF FERENCZ
Ara füzve 1 frt 20 kr., vászonkötésben 1 frt 20 kr.

KERESKEDELMI TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET
Gizella-tér 2. sz. I. em.
Bazilika sorsjegyek részletfizetésre
Nyeremény 120,000 100,000 és 200,000 frt és több mellényeremény adómentes.
Évente 3 húzás, legközelebbi húzás f. év. nov. 1-én. Ezen, nyeremény-tervezeténél fogva oly előnyös sorsjegyeket következő feltételek mellett adunk részletfizetésre
5 darabot 28 hó alatti lefizetésre a 2 frt 10 28 28 28 28 28 28 28 28 28
Ezen, a jegyzésnél sokkal előnyösebb módszerét a vásárlásnak — mivel a jegyzésnél 4 darabonkint 2 frt. részletfizetésnél pedig 5 darab után 2 frt, 10 darab után 4 frt fizetendő — mindenkinek a legmelegebben ajánljuk, megjegyezzük azonban, hogy a részletet csak folyó hó 20-án tul s az esetben bocszájtuk a vevő rendelkezésére, ha legalább az első két részletet befizeti.
Felkérjük becses megrendelését minél előbb eszközölni, mert tuljegyzés esetén a beérkezés sorrendje fog tekintetbe vétetni.
A részletven lekött sorsjegyek különféle sorszámokból állittatnak össze. A legkisebb nyereményvel kihuzott sorsjegy értéke kifizettetik, s szelvénye mindaddig tovább játszik, míg fő- vagy nagyobb mellényereményvel ujolag ki nem huzatik.
Részletven vett sorsjegyeknél az esetleges nyeremény minden levonás nélkül a részletven-vevő illeti. — Vidéki megrendelések postautalványnyal eszközölhetők s postafordultával intéztetik el; ideiglenes nyugtául a feladó-vevény szolgál. — Utánvételi megrendelések nem vétettek tekintetbe. A t. közönség szives figyelembe ajánljuk azon körülményt, hogy — **ügynökeink nem lévön** — minden érintkezést egyenesen a szövetségzettel eszközöljön. — Budapest, 1886 október 5-én.
AZ IGÁZGATOSÁG:
Benke Gyula elnök. Peterdy Lajos vezérigazgató.

I-só cs. kir. kizár. szabad. ujonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK
Fontos szövegeknek.
sérvvédővel.
Legújabb találmány az amerikai, ujonnan javított ruganyos sérvkötő Politzer-tól; ez rugók nélkül van, tisztán ruggyantából művészesen szerkesztve s az a czélja, hogy még a legidősebb szerveket is lehető legrovidebb idő alatt egyetlen fekvésbe hozza, s egy nappal a legerősebb munkánál, vagy a sokat járkálással, mint szintén éjjel alvásiban is használhatatik, a nélkül, hogy a sérvtájon szenvedő hivatású legközelebbi volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy az még éjjel is a testen maradhát, mivel hogy a szenvedő testrésze kiváltképen jótékony kellemetes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben még s birtos gyógyulást is eszközöli. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismervé, megvizsgálva s a legjobban találvá professor Kovács s sebészeti kóroda sálnöke, dr. Gross Lajos m. kir. egészségügyi tanácsosa, dr. Glöck Ignác kir. törvényeségi orvos által. 1877. Alóirott egyezsersimind nagy raktárt is tart angol és francia százi sérvkötőből, függesztő készíttéket (suspensorium) gumiműbőr szövötteket, mint szintén szarvasbőröl. A szarvasbőr és gummi suspensoriumok czélja, hogy a tagulást megakadályozzák. Mefélekendők, lépárnak, ágybetét ek, periódásúkat, préservatívumok, gummiharisnyák s mindenem gummi árucikknek. Sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal v. kettőse, mint szintén a test bőségét is. Megrendeléseket utánvélet mellett elfogad.
POLITZER MÓR cs. kir. szab. sérvkötő-készítő. Budapeston Deák Ferencz-utca.
Arak: urak, hölgyek és gyermekek számára, egyoldalonk darabja 6-10 frt, a kettősekn darabja 10-16 frt, gyermekeknek félvelélemből. Ugyanitt kapható legjobb amerikai sérvkötés. Egy taguly ára 8 frt 50 kr.

